

TĖVAI MOKYKLOJE

Metodinė priemonė

Rita Goleckienė,
Raseinių Viktoro Petkaus pagrindinės mokyklos pradinių klasių
mokytoja metodininkė

2017 m.

Turinys

PRATARMĖ.....	2
BENDRADARBIAVIMO LINK.....	4
MOKYTOJO PAGALBA TĖVAMS	13
INDIVIDUALŪS POKALBIAI	15
PIRMASIS SUSITIKIMAS SU PIRMOKŲ TĖVAIS	17
ANTRASIS SUSITIKIMAS ARBA „SUSIPAŽINIMAS TĘSIASI..“	19
TĖVŲ SUSIRINKIMAS „, PADĖKIME VAIKAMS MOKYTIS”	21
TĖVŲ SUSITIKIMAS „AŠ KLASĖS APLINKOJE“	23
TĖVŲ SUSITIKIMAS „,KLASĖS MIKROKLIMATAS“	28
TĖVŲ SUSITIKIMAS „,MOKYMOŠI MOTYVACIJA“	31
TĖVŲ SUSITIKIMAS „, PUSMEČIUI PASIBAIGUS...“	35
TĖVŲ SUSITIKIMAS „,KAIP UGDANT VAIKĄ, NAUDOTIS TAISYKLĖMIS IR RIBOMIS. KAIP JŲ LAIKOMĖS?”	37
TĖVŲ SUSITIKIMAS „,Į PAGALBĄ SAVO VAIKUI“.....	40
TĖVŲ SUSITIKIMAS „,PIRMOKŲ ADAPTACIJA MOKYKLOJE“	42
TĖVŲ IR VAIKŲ BENDRAS SUSITIKIMAS „,VAIKŲ JAUSMAI “	45
TĖVŲ SUSITIKIMAS „,PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖS UGDYMAS MŪSŲ VAIKUOSE“.....	47
DAR KELETAS ĮDOMYBIŲ, KURIAS GALIMA PANAUDOTI TĖVŲ SUSITIKIMUOSE...	50
PABAIGAI	58
Literatūra.....	59

„Niekas nežino tiek mažai, kad negalėtų pamokyti kitų, ir niekas nežino tiek daug, kad negalėtų pasimokyti iš kitų... Mokėkime gyventi nors ir dūžtančiose formose. Mes patys esame saulė, todėl neaimanuokime, jei aplinkui tamsu, jei nemokame sau kelio nušviest... Kiekvienas nešam SIELĄ lyg žibintą“. Vytautas Mačernis

PRATARMĖ

Ši metodinė priemonė- tai klasės vadovo pagalbinkė. Ji palengvins veiklos planavimą, organizuojant klasės mokinių tėvų susirinkimus. Mokytojos čia ras per ilgametę darbo patirtį sukauptos informacijos: ne vien metodinės medžiagos ar teorinių žinių apie mokinių auklėjimą, bendravimą ir bendradarbiavimą su mokinių tėvais (globėjais), pedagoginio švietimo formų, bet ir praktinių patarimų, įvairių idėjų, pasiūlymų, anketų mokinių tėvams, mokiniams, susirinkimų aprašų.

BENDRADARBIAVIMO LINK...

Mokytojas moko.

Tėvai myli, auklėja.

Vaikai tampa savimi.

Čia negalima susikeisti, likti nuošalyje. Turime rasti bendrą kalbą. Reikia atminti, kad tėvai nemoko vaikų gyventi grupėje, nes šeima- nedidelė grupė. Tai ir yra didysis susikirtimas.

Lietuvoje viešėjęs italų psichologas Ezio Aceti nuolat savo paskaitose ir knygose kalba apie vaikų vystymąsi, remdamasis įvairių laikmečių ir krypčių psichologinių, medicininių, sociologinių tyrinėjimų rezultatais bei žinomų vaikų ugdymo specialistų, dvasinių lyderių patirtimi, išvalgomis. Jis teigia, kad „dauguma nesusipratimų ir konfliktų tarp tėvų ir vaikų, daugybė nesėkmių ir ugdymo sunkumų kyla vien iš nežinojimo, kas yra vaikas“.

Tikriausiai kiekvienam teko matyti mamą, beviltiškai bandančią įrodyti savo trimečiui tiesą, savaimę suprantamą suaugusiajam. Tuo tarpu vaikas į visus prašymus ar siūlymus atsako vieninteliu „ne“. O juk turėtų paklusti, būti geras. Tačiau **geri turime būti mes**, kad padėtume jam užaugti ir pažinti tikrąjį Gėrį, nes vaikas ir taip yra geras. Vaikas paprasčiausiai kalba kita kalba nei mes.

Vaikas iki 6-7 metų gyvena dabartimi. Todėl mūsų pastangos su juo susitarti dažnai lieka be atsako. Visi tėvai, seneliai puikiai žino, ką reiškia apsipirkimas su vaiku. Prieš įžengdami į parduotuvę, su trejų metų žmogučiu lyg ir susitariame, kad nieko nelies, bus geras. Tačiau vos tik įėjęs vaikas pradeda viską liesti, imti, krauti, prašyti... Kodėl? Jis mus apgavo? Ne. Vaikas gyvena dabartimi ir negali suvokti ryšio tarp prieš ir po (susitarimas prieš įeinant į parduotuvę ir jo elgesys parduotuvėje – jam du skirtingi dalykai). Žinoma, yra vaikų, su kuriais „galima susitarti“. Tačiau tokio amžiaus vaikai klauso tėvų tik dėl dviejų motyvų: iš pagarbos arba iš baimės. Labai abejotina, kad trejų–ketverių metų vaikas suvokia, kas yra pagarba, ir labai tikėtina, kad jis paklūsta tėvams iš baimės. Ar norime, kad vaikai mūsų bijotų?

Pagrindiniai elgesio su tokiu vaiku principai yra *prevencija* ir *tolerancija*. Aš renkuosi, ar visai neiti su vaiku į parduotuvę (*prevencija*), ar eiti, žinodamas, kad jis viską ims, lies, o aš ramiai imsiu ir dėsiu į vietą daugelį kartų (*tolerancija*). Prieš einant į parduotuvę, vaikui pasakysiu, kad šiandien pirksime tik maisto, kad jis žinotų; bet ir aš turiu žinoti, kad vaikas viską lies ir aš jam tai leisiu. Svarbu kalbėtis su vaiku – žodis suteikia jam saugumo.

Visai kitaip yra su šešerių–septynerių metų vaiku. Jis jau nebe mažas vaikas. Jo suvokimas, gebėjimas racionaliau mąstyti ir vis geriau suprasti kitą teikia jam naujo bendravimo su aplinkiniais galimybę. Su vaiku jau ne tik galima, bet ir reikia tartis, derėtis. Bet ir dabar iš jo negalima reikalauti besąlygiško paklusimo arba į jo klausimą „kodėl“ atsakyti „nes aš taip pasakiau“. Toks mūsų bendravimo būdas gali arba sukelti vaiko pasipriešinimą, agresiją, arba jis užsisklęs savyje, todėl nesukursime su juo nuoširdaus pasitikėjimo ryšio.

Su vaiku nuo septynerių metų reikia susitarti lygiai taip pat, kaip su darbdaviu. Abu turime savo reikalavimų ir norų, bet galiausiai pasiekiame susitarimą, kuriuo abu liekame patenkinti. Per šį nuolatinės diskusijos, derybų santykį, kuriame abu esame teisūs ir verti pagarbos bei meilės, vaiko gebėjimas bendrauti, priimti sprendimus auga; jis pajunta, jog savo gyvenime ir pasaulyje yra ne pasyvus stebėtojas ar kitų nurodymų vykdytojas, bet toks pat kūrėjas kaip ir kiti. Taip ugdoma ir vaiko atsakomybė, nes įsipareigojimai, pareigos, susitarimai nebuvo jam primesti – tai jo pasirinkimas, jis pats taip nusprendė. Vaikas gebės laikytis susitarimų net ir tuomet, kai mūsų nebus šalia. Tai gi, buvimas šalia vaiko, jo ugdymas – tai nuolatinis darbas.

Galėtume pasakyti, jog šių dienų pasaulyje tėvai yra per daug užsiėmę, kad galėtų tiek laiko skirti vaikui, prevencijai, tolerancijai, susitarimams. Tačiau vaikai labai greitai užauga, ir šis buvimas šalia jo, nuolatinė diskusija su savimi ir aplinkiniais ieškant tinkamiausio atsakymo į kasdienybės iššūkius, – tai investicija, kurios nauda vaikui, mums patiems ir visai visuomenei neįkainojama.

„Naujausi tyrimai skelbia apie didžiulę tėvų įtaką vaikų mokymosi procese. Geresnių mokymosi rezultatų pasiekia tie mokiniai, kuriems tėvai vaikystėje skaitė knygas, kalbėjosi apie politinius ir socialinius klausimus, užsiėmė bendra veikla,“ – tvirtina tarptautinį penkiolikmečių tyrimą *Pisa* atliekančios ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos ekspertai, išleidę rekomendacijas „Kaip tėvai gali padėti savo vaikų sėkmingesniai mokymuisi?“. Specialistai tyrė mokinių tėvus, jų ir jų vaikų veiklą pradinėse klasėse ir kai vaikams sukako 15 metų. Kaip rašoma ekspertų išvadose, geresnių mokymosi rezultatų pasiekia tie 15-mečiai, kuriems tėvai skaitė knygas vaikystėje, ypač pirmaisiais mokymosi metais pradinėje mokykloje. Jei knygos buvo skaitomos reguliariai, visų vaikų rezultatai geresni pagrindinėje mokykloje. Vaikų, kuriems pradinėse klasėse buvo skaitoma kasdien ar beveik kasdien, rezultatai geresni net 25 taškais lyginant su tais, kuriems nebuvo skaitoma arba skaityta mažai.

Ekspertai pastebi, kad rezultatų skirtumai yra socioekonominių skirtumų atspindys – geresnių rezultatų pasiekia vaikai iš palankesnės, labiau aprūpintos šeimos. Tačiau lyginant tos pačios socialinės grupės vaikų rezultatus matyti, kad jie skiriasi 14 taškų: geresni tų vaikų, su kuriais tėvai kasdien ar kas savaitę kalbėjosi apie vaikų mokymąsi, domėjosi, ką vaikas veikė per

dieną, kai tėvai pasakojo vaikams įvairias istorijas ir panašiai. *Pisa* tyrėjai teigia, kad geresni vyresnio amžiaus vaikų rezultatai priklauso ne nuo tėvų su savo mažamečiais vaikais praleisto laiko, o nuo nuoširdaus ir aktyvaus tėvų įsitraukimo į veiklą su vaiku. Įdomu tai, kad geresnių rezultatų pasiekia tie vaikai, kurių tėvai kasdien ar kas savaitę kalbasi apie politinius ir socialinius klausimus. Tokių vaikų rezultatai vidutiniškai geresni 28 taškais. Sėkmingiau mokykloje sekasi tiems, kurie kasdien ar kas savaitę kalbasi apie knygas, filmus, tv programas, veiklą mokykloje. Ekspertų teigimu, svarbus net valgymas kartu prie vieno stalo ar kalbėjimas su vaiku akis į akį. Tyrėjai pabrėžia, kad kiekviena mokykla, mokytojai, visa švietimo sistema turi išaiškinti, kaip padėti užsiėmusiems tėvams atlikti svarbesnį vaidmenį mokant vaikus mokykloje ir už mokyklos ribų.

Pisa generalinės tarybos narė, Lietuvos atstovė daktarė Rita Dukynaitė teigia: „Reikia mokytis būti tėvu. Mokykla negali išmokyti – vaikas mokykloje būna 6 ar 8 valandas, mokykla negali užimti 24 valandas per parą, 365 dienas per metus. Jau į pirmą klasę ateidamas vaikas atsineša savo šeimą, jos kultūrą, savo genetiką. Mokykla padeda vaikui plėtoti savo pomėgius, gabumus, norus, tenkinti lūkesčius, bet ateina tėvų kultūra – o tėvų kultūra kartais būna labai mišri, nebūtinai darni. Tėvų veiksnys labai reikšmingas. Štai gyvename labai greitai – valgome prie kompiuterio, miegame ir bendraujame su kompiuteriu, gyvename izoliuotai“. Pašnekovė aiškina, kad kasdien reikia skirti laiko bendravimui su vaiku: „Neužtenka, kad vaikus pagimdome, turi atsirasti vaikų ir tėvų kultūra. labai svarbu, kad tėvai klaustų ne kiek gavai, bet ką veikei, ar tau patiko, ar nepatiko, kad ugdytume ir emocinę kultūrą, kartu ir refleksiją – apmąstyk savo dieną, sustok ir panašiai.“

Ar kada nors susimąstėme, kam mokykloje reikalingi tėvai?

Atsakymas paprastas: tėvai mokykloje reikalingi savo **vaikams**.

Štai mokslininkų argumentai:

- kai tik tėvai pradeda aktyviai domėtis gyvenimu mokykloje, auga ne tik vaikų mokymosi motyvacija, bet ir bendras jų domėjimasis ugdymu;
- kai tėvai aktyviai domisi vaiko mokymusi ir mokymu, vaikas daro didesnę pažangą ir pasiekia geresnių rezultatų;
- kai tėvai aktyviai dalyvauja vaiko ugdyme, jie daro gerą įtaką vaikų savęs vertinimui, pasitikėjimui savimi;
- kai tėvai mokykloje kartu su vaikais dalyvauja renginiuose, jie padeda vaikams lengviau prisitaikyti prie naujų situacijų, pastiprina juos, daro gerą įtaką vaikų auklėjimui ir ugdymui.

Na, o kam mokslininkų argumentų maža, verta prisiminti, kad būti su savo vaikais kartu jiems svarbioje aplinkoje, dalyvauti kartu su jais įvairiose veiklose-tiesiog smagu, gera, prasminga.

Kad tėvai ateitų į mokyklą, mokykla juos turi tinkamai pakviesti. Ne informuoti apie susirinkimą, o pakviesti (kvietimu) į susitikimą. Kad mokykla geranoriškai priimtų tėvus, tėvai turi mokėti tinkamai pasisiūlyti. Ką reiškia „tinkamai“? Paprastai, nuoširdžiai, žmogiškai: be pedagoginės kaukės-mokytojams, be visažinystės atspalvio- tėvams. Visiems- be noro pamokyti, pamoralizuoti, paauklėti, nes kitas žmogus šalia keičiasi tada, kai keičiamės mes. Svarbiausia suprasti, kodėl mes tai darome,- nes to reikia mūsų visų vaikams. Nesitikime, kad visada ateis visi tėvai, kai juos kviečiame. Bet tikime savo veiklos prasmingumu ir džiaukimės tais tėvais, kurie ateina. Organizuokime tokią veiklą, kuri būtų įdomi tėvams, vaikams ir mums, mokytojams.

Ko reikia, kad tėvai, mokiniai ir mokytojai darniai bendradarbiautų?

Reikia skirti laiko ir susitarti:

- ❖ *kas už ką atsakingas?*
- ❖ *ką norime visi kartu nuveikti?*
- ❖ *ko vieni iš kitų tikimės?*
- ❖ *kas svarbu mūsų vaikams?*
- ❖ *kokių bendrų tikslų siekiame?*
- ❖ *kaip pagelbėti vieni kitiems ir įgyvendinti švietimo tikslus?*

Pedagogas gali piktintis:

- tėvai dedasi apie savo vaiko rūpesčius „žinantys viską“ arba nenori žinoti apie juos nieko;
- nepriima pedagogo įžvalgų;
- visas problemas linkę palikti ugdymo įstaigai;
- yra pernelyg nutolę nuo ugdymo įstaigos (ir deda pastangas šią „distanciją“ išlaikyti);
- kelia pedagogui perdėtai aukštus reikalavimus, patys neįsitraukdami į ugdymo procesą;
- elgiasi gynybiškai, neigia problemas, kaltina, grasina skundais ar žiniasklaida;
- atmeta pedagogo geranoriškumą, rekomendacijas, neįsiklauso į jo pastabas;
- vengia susirinkimų ir individualių susitikimų, į juos neateina;
- neatsiliepia telefonu, kai auklėtojas ar švietimo pagalbos specialistas bando paskambinti, norėdamas aptarti vaiko sunkumus.

Tėvai gi „dainuoja savo dainą“:

- individualių pokalbių ir susirinkimų metu pasijaučiu nuvertintu, apkaltintu, sukritikuotu, neišgirstu;
- nesužinau nieko apie vaiko daromą pažangą, jo stipriąsias savybes, naujai įgytus įgūdžius;
- neišgirstu, kuo mano vaiko buvimas grupėje svarbus, reikalingas kitiems vaikams;
- stebint kitiems tėvams (ar net vaikams) išklausu sunkiai aprėpiamą nusiskundimų, priekaištų ir kritikos laviną, nesulaukdamas rekomendacijų ar pagalbos.

Štai ir vyksta toks nesusikalbėjimas. Tokie visiško nesusikalbėjimo atvejai neatsiranda staiga. Jie „atsėlina“ pamažu, juos nulemia tam tikros tėvų ir pedagogų bendravimo klaidos.

Susirinkimai ir susitikimai su tėvais pradedami išsakant tėvams pastabas ir nusiskundimus.

Neįmanoma padėti vaikui ar suaugusiajam remiantis jo silpnybėmis, priešingai-pagalba asmeniui yra galima tik remiantis jo stipriosiomis savybėmis. Įtraukti tėvus į bendradarbiavimą yra kur kas daugiau šansų, jei kalbėtis pradedama nuo pozityvo: įvardijant, kuo klasė, kuriai vadovaujate, yra stipri ir unikali. Susirinkimų (ar individualių susitikimų su tėvais) pradžia yra nepaprastai svarbūs pasakojimai apie tai, kaip Jums ir vaikams pastaruoju laikotarpiu sekėsi būti kartu. Kad ir kokia ši istorija paprasta – daugelio tėvų veidai nušvinta, kai Jūs papasakojate apie audringiausią metų ketvirtadienį, kai, prispaudę prie stiklų nosis, stebėjote pro langą pliaupiantį lietų, o paskui piešėte audrą dideliame popieriaus lape. Galbūt šioje istorijoje slypi kai kas svarbaus apie vaikų daromą pažangą? Vaikams vis labiau patinka dirbti kartu, o ne atskirai? Užduotį atliko beveik visi vaikai, ir jie liko susitelkę iki pabaigos, nors užduotis truko ilgai? Šis piešinys vis dar kabo garbingiausioje klasės vietoje ant sienos? Tokie pasakojimai kuria savotišką „sėkmės platformą“- pagrindą šiltam, pozityviam bendradarbiavimui su tėvais.

Tėvams pateikiama nepakeliamai daug negatyvaus turinio.

Kaip teigė psichologas Vytis Valantinas: „Daugelis tėvų vaiko nesėkmę priima kaip savo pačių nesėkmę, todėl kalbėti apie vaiko sunkumus reikia labai jautriai ir atsargiai. Jei pedagogas tėvams sako, kad jų vaikas yra „blogas“, jie akimirksniu pasijunta „blogais“ tėvais, o tada paprastai ginasi, o ne imasi veikti.“ Tačiau jeigu tėvai gauna iš pedagogo žinią, kad jų vaikas yra geras ir normalus, tačiau turi šiek tiek sunkumų, dėl kurių Jums reikia jų pagalbos, tėvai linkę įsiklausyti į mokytojo žodžius ir suvienyti jėgas, siekdami padėti vaikui.

Kalbant apie kiekvieną vaiką, visiškai nesvarbu, *kaip* jis elgiasi klasėje, pasistengus galima papasakoti unikalią ir įkvepiančią istoriją, atskleidžiančią, kuo jo buvimas yra svarbus kitiems vaikams, kokios yra didžiausios jo stiprybės, kuo vienas ar kitas šio vaiko poelgis nuskaidrino pusdienį ar bent valandą. Net ir didžiausi peštukai kartkartėmis blykstelį mūsų

laukiamo, puoselėjimo elgesio pavyzdžiais, ir, turint galvoje, kad tėvų susirinkimai rengiami retai, tokio elgesio pavyzdžių galima „pririnkti“ apie kiekvieną vaiką (bent po kelis).

Kodėl tai yra svarbu? Kritika turi koreguojantį poveikį tada (ir daugeliu atveju *tik* tada), kai išsakomi pagyrimai subtiliai viršija priekaištus. Tėvai atsižvelgia į pedagogų rekomendacijas ir rūpinasi netinkamu vaiko elgesiu tais atvejais, kai pastabos yra įvilktos į įdomią, intriguojančią ir sumaniai papasakotą istoriją apie jų vaiką. Štai dviejų skirtingų mokytojų pasisakymų pavyzdžiai apie tą patį vaiką.

I pasisakymas

Jūsų vaikas Jonas pastarąjį mėnesį yra visiškai nebevaldomas, jis visada susiranda daiktą ir įpykęs gali uždrožti juo vaikams ar net mokytojais, į pamokų pabaigą nuolat susivėlęs ir nešvarus, atsikalbinėja ir niekada neklauso, per pertraukas pasislepia tualete ir flomasteriu piešia sienoje raganosius. Štai duodu Jums pasiskaityti knygą apie vaikus, kurie turi tokių problemų kaip Jūsų Jonas, būtinai turite su savo vaiku dirbti. Jeigu Jūs su Jonu nedirbsite, jis užaugęs gali patekti net į kalėjimą, vargu ar šitaip elgdamasis galės toliau mokytis mokykloje. Kai Jonas atėjo į mokyklą rugsėjį, prieš metus, ir ėmė grūmoti kumščiu jums, jau tada aš supratau ir sakiau Jums, kad su šiuo vaiku bus blogai.

II pasisakymas

Mūsų Jonas yra labai turtingos fantazijos vaikas, nuolat pasinėręs į savo įsivaizduojamą pasaulį. Jis kai kada įsivaizduoja esantis karvedys, ir būtinai turi užvožti šalia esančiam draugui. Jonas taip pat yra kūrybingas ir gražiai piešia. Kaip mokytoja turiu sunkumų siekdama, kad Jonas laikytųsi klasės taisyklių, todėl noriu paprašyti JŪSŲ pagalbos. O labiausiai man reikėtų pagalbos kartu mokant Joną suvaldyti stiprius jausmus, kuriems kilus, jis dažnai užgauna bendraamžius. Paskolinsiu Jums knygą, kurioje rašoma, kaip stiprinti pageidaujimą vaiko elgesį, kad jis taptų dažnesnis. Sutarsime, kaip apdovanoti Joną už tinkamus poelgius klasėje. Susitikime pasikalbėti apie vaiką papildomai.

Surasti tikrovę atitinkančių pagyrimų tokiam vaikui kaip Jonas gali būti nepaprastai sunku, bet tai labai svarbi pedagogo darbo dalis. Neįmanoma pervertinti to, koks reikšmingas šis pasakojimas gali tapti Jono tėvams. Jei vaikas turi sunkumų ir kitose aplinkose (namuose, kieme, svečiuose pas draugus ir giminaičius), pedagogas gali tapti vienu iš nedaugelio žmonių, kurie šiuo vaiku tiki ir kviečia sutelkti jėgas, stengiantis jam padėti, paskatina kreiptis profesionalios psichologinės pagalbos, kai tai yra būtina.

Tikriausiai pastebėjote, kad įterpiant į pasakojimą šiek tiek pagyrimų ir žvelgiant į Jono elgesį iš kitos perspektyvos, tenka nutylėti kai kuriuos priekaištus, ir tai – pozityvus aspektas. Tėvų ir pedagogo pokalbis vyksta ne teismo posėdžių salėje, kurioje būtina išvardyti *visus* padarytus nusižengimus. Jūsų tikslas – ne siekti vaikui bausmės, bet jį ugdyti. Rekomenduotina susakyti tėvams *ne visus neigiamus dalykus* apie vaiką, o tik tai – kas labiausiai „dega“ ir „skauda“, darosi sunkiai valdoma. Yra svarbu prašyti tėvų pagalbos *dėl to elgesio*, dėl kurio Jums *sunkiausia*, kuris kelia grėsmę pačiam vaikui ir jo bendraamžiams.

Trumpai apibūdinkite dvi tris pačias didžiausias vaiko problemas ir pasiūlykite, jei reikia, apie jas pasikalbėti susitikus atskirai. Tokią informaciją tėvams bus daug lengviau priimti ir įvertinti. Priešingu atveju, išklausę apie vaiką 15 priekaištų laviną, kurioje susipynę ir svarbūs, ir nereikšmingi pastebėjimai, tėvai paprastai yra linkę atsitraukti, reaguoti priešišškai ir net nežino, ko galėtų imtis ir nuo ko pradėti. „Viskas yra blogai“ – tokią mintį tėvams sukelia pirmasis aukščiau pateiktas pasisakymas, kuriame atsakomybė už vaiko elgesį permetama tėvams. Pedagogas imasi gąsdinti, nekviečia pasidalyti atsakomybe.

Taip pat svarbu iš naujo nepriminti tėvams jų vaiko poelgių, kurie įvyko seniai, jau buvo aptarti ir dėl kurių jau nieko nebegalima padaryti. Pedagogai dažnai yra linkę kalbėti apie *praetij*, kai susirinkimui vertingiausias laikas – *dabartis*, o svarbiausias tėvus dominantis dalykas – jų vaiko *ateitis*. Tėvai skausmingai reaguoja į perdėtus (net jei tik šiek tiek perdėtus) apibendrinimus, kurie išreiškiami žodžiais „visada“, „nuolat“, „niekada“ ir kt. Tai vadinamieji nuo tiesos nutolę „žodžiai vaiduokliai“, kuriuos pedagogai vartoja tada, kai vaiko problemos sukelia jiems pyktį, neviltį, bejėgiškumą ir kitus sunkius jausmus.

Rekomenduojama ne įsakmiai tėvams nurodinėti, ką jie turėtų padaryti, bet kviešti drauge svarstyti, ko būtų galima imtis, dalytis informacija apie galimus pagalbos šaltinius, rekomenduoti naudingą literatūrą, paliekant galimybę pasirinkti vieną ar kitą knygą. Svarbu prisiminti, kad ugdant vaikus reikia dalytis ne „*teritorijomis*“ (namai ir ugdymo įstaiga), bet atsakomybėmis. Vienas atsakomybes turi prisiimti tėvai, kitas – pedagogai, trečios atsakomybės yra bendros tėvams ir pedagogams.

Apie itin sunkaus elgesio vaiko rūpesčius kalbama dalyvaujant kitiems tėvams (o kartais – net vaikams).

Kartais galvojama, kad tėvų susirinkimas yra vienintelė vieta ir laikas, kai galima produktyviai pasikalbėti su tėvais apie vaiko bėdas, ypač jei tai – užsiėmę, retai ateinantys tėvai. Šios pedagogo nuostatos pasekmė ta, kad kai kurie tėvai apie vaiko rūpesčius sužino *tik* susirinkimo metu, stebint kitiems tėvams. Atsitinka netgi taip, kad klasės kamputyje, kur vyksta tėvų susirinkimas, sėdi vienas ar keletas vaikų, kurie girdi, kaip jų bendraamžis yra baramas ir kritikuojamas, o kartais – kritikuojamasis vaikas yra vienas iš jų. (Tikėtina, kad vėliau tokį elgesį vaikai atkartos žaisdami ir bendraudami tarpusavyje, plėtos ir pildys susirinkimo metu gautą „medžiagą“, kuri buvo skirta ne jiems. Panašiais dalykais, galimas daiktas, gali užsiiminėti ir kiti tėvai.) Aprašyta situacija yra visiškai netinkama, žalinga, galinti visam laikui atstumti tėvus nuo ugdymo įstaigos ir pedagogo. Tokį dalyką išgyvenę tėvai kartais jaučiasi itin įskaudinti ir pažeminti, todėl yra labiau linkę keršyti pedagogui ar nepaisyti jo nuomonės, nei su juo bendradarbiauti.

Su daugeliu tėvų įmanoma pasiekti tikrai gerą rezultatą, kalbant apie jų vaiko sunkumus diskretiškai ir asmeniškai, nestebint kitiems tėvams. Tėvai turėtų išlaikyti teisę pasirinkti, kokia pokalbio apie vaiką forma jiems yra priimtinesnė, kartais dėl jos turėtų padėti apsispręsti pedagogas. Jei tėvai turi laiko tik vienam susitikimui, o vaiko problemos vertos didelio rūpesčio, daug vertingesnis yra atskiras tikslinis susitikimas, turintis aiškų iš anksto aptartą klausimą ir tikslą, nei detalus vaiko sunkumų nagrinėjimas susirinkimo metu. Tikėtina, kad itin užimti ir daug dirbantys tėvai geranoriškai reaguos į tokią pedagogo iniciatyvą. Lanksčiam, į tėvų poreikius orientuotam ugdymo ir švietimo pagalbos paslaugų organizavimui prireikia tikrai daug pedagogo pastangų, tačiau šios pastangos turi didelį potencialą „atsipirkti“, keičiantis, gerėjant vaiko elgesiui klasėje.

Besitęsianti formalaus bendravimo istorija vietoje asmeniško kvietimo įtraukti į vaiko ugdymą.

Kartais pedagogai mano, kad *informavimas* apie tėvų susirinkimus bei renginius ir *kvietimas* dalyvauti vaikų ugdyme yra vienas ir tas pats. Jie susitelkia į elektroninių laiškų rašymą, skelbimus klasės ar mokyklos interneto svetainėje, tačiau tyrimų duomenys rodo, kad tėvai vangiai reaguoja į tokius dalykus, nesuvokia to kaip raginimo prisidėti prie savo vaikų ugdymo.

Tam, kad *informavimas* virstų *kvietimu*, reikia daug glaudesnio tėvų ir pedagogų tarpusavio pažinimu ir pagarba grįsto bendravimo, kurį tenka kurti nuo tos dienos, kai tėvai pirmą kartą ateina į ugdymo įstaigą. Pedagogas turėtų leisti tėvams suprasti, kad jis gali tapti aktyviu pagalbininku, padedančiu tėvams geriau pažinti vaiko raidos ypatumus ir pozityvaus auklėjimo būdus. Būtent tokia bendravime užsimezga ryšys, kuris pajėgus iš tiesų *įtraukti* tėvus į vaikų ugdymą. Tokios partnerystės neįmanoma sukurti ir užmegzti per vieną ar kelis tėvų susirinkimus, priešingai – ji kuriama bendraujant su tėvais *tarp susirinkimų*. Tėvai yra linkę kartu dirbti su tuo žmogumi, kurį gerai pažįsta, kuris geba papasakoti tėvams svarbias istorijas apie tai, kaip jų vaikui sekasi būti su kitais vaikais.

Kai tokį tarpusavio ryšį pavyksta pasiekti ir bendras tėvų bei pedagogo darbas prasideda, auklėtojas turi galimybę pradėti galvoti apie kitą vaikų gerovei naudingą žingsnį – *tėvų tarpusavio bendravimo* ir paramos vienas kitam stiprinimą, su jame glūdinčiomis galimybėmis (tėvai gali susilaukti pagalbos iš kitų tėvų, kuriems pavyko įveikti panašias savo vaiko elgesio ar mokymosi problemas).

Lietuvos tėvų forumo tarybos narys Kęstutis Mikolajūnas tikino, kad besilankančių bent jau susirinkimuose tėvų po truputį daugėja, tačiau tendencija, kad tėvai į vaikų ugdymą įtraukia maža-išlieka. „Padėtis gal kiek gerėja, tačiau bendrai žvelgiant, matyti įprasta tendencija. Aktyviausi -pirmokų ir dvyliktokų tėvai“. Į klausimą, kodėl, jo nuomone, tėvai baidosi

susirinkimų, pašnekovas atsakė paprastai: „Mokytojai nemoka bendrauti su tėvais, susirinkimai būna tiesiog neįdomūs. Reikia pripažinti, kad dauguma mokytojų tėvams organizuojamų susirinkimų yra senoviški, nuobodūs. Tai būna kažkoks formalus atsiskaitymas. Gal tai irgi reikalinga, tačiau mano nuomone, kai kurie mokytojai moka dirbti su vaikais, tačiau, atėjus tėvams, bendravimo stilius turėtų keistis. Tėvai susodinami nepatogiai, mokytoja atsistoja prie lentos ir kažką ten pakalba. Dažniausiai tai būna mokytojos monologas. Mokytojui trūksta organizuotumo ir kūrybiškumo. Susitikimai netikslingi.

Pedagogo menkos pastangos pažinti šeimos individualumą. Pedagogo netinkamas bendravimas su tėvais (grasinimai, nesavalaikiai patarimai, kritika ir pan. Gerųjų pavyzdžių yra, tačiau tai išimtys. Kai mokytojas pasikviečia tėvus prie arbatos, pasikalba, padiskutuoja. Kai tėvai jaučia, kad jų nuomonė irgi svarbi, atsiranda ir iniciatyvos, ir rezultatai.“

Tėvai pageidauja:	
☐	teisingos, glaustos ir vertingos informacijos;
☐	norima praktinių patarimų kaip spręsti problemas;
☐	kad pedagogai su tėvais elgtųsi kaip su suaugusiais;
Ainscow, Muncey	

MOKYTOJO PAGALBA TĖVAMS

Informacija tėvams gali būti teikiama telefonu, laiškais ir el. laiškais, paliekant įrašus pažymių knygelėje, leidžiant informacinius lankstinukus. Bendradarbiavimo priemonės:

- informacinės priemonės (lankstinukai, internetiniai puslapiai, literatūra, filmai) apie vaikų ypatumus teikimas;
- tėvų mokymas, grupės;
- įvairios paramos programos šeimai;
- individualūs susitikimai su tėvais.

Organizuojant pokalbius su tėvais, svarbu žinoti:

- ką turiu pasakyti?
- kodėl turiu pasakyti?
- kaip turiu pasakyti?

Gero pokalbio su tėvais bruožai:

Originalu. Pasirenkite pasakyti ką nors naujo/pateikite problemą naujai.

Aišku. Informaciją reikia išdėstyti kuo suprantamiau.

Reikalinga. Suraskite motyvus, kaip asmuo gali šią informaciją panaudoti.

Patrauklu/svarbu. Tai turi būti svarbu ar patrauklu jums patiems.

PAGRINDINĖS POKALBIO TAISYKLĖS:

- ❑ Kiekvienam labai svarbu jaustis žmogumi, asmenybe, todėl kreipkitės į tėvus asmeniškai, vadinkite jį vardu, paduokite ranką.
- ❑ Domėkitės tėvų norais, taip užsitikrinsite, kad bus paisoma jūsų tikslų.
- ❑ Nepamiršk, kad kiekvienas linkęs laikyti save geru.
- ❑ Kiekvienas žmogus turi praeitį, dabartį ir ateitį. Orientuokitės į ateitį, taip išvengsite daugybės nuoskaudų.
- ❑ Kiekvienas žmogaus teisę galvoti, jausti ir spręsti kitaip - ne vien jūsų nuomonė yra geriausia ir neginčijama.

„Įsiklausykite į šnabždesius ir jums nereikės klausytis riksmų“. Čerokių genties indėnų patarlė.

Taigi, su tėvais *bendrujame*:

- kaip *suaugę*;
- *įtraukdami* į veiklas, sprendimus ir šventes;
- neatimdami *galios, pareigos ir atsakomybės*.

Bendravimo ir bendradarbiavimo su tėvais formos:

individualūs pokalbiai;

disputai;

diskusijos;

atvirų durų dienos;

vakaronės;

tėvų ir vaikų sporto šventės;

tėvų ir vaikų žygiai, išvykos;

anketos tėvams ir vaikams aktualiomis temomis;

„idėjų bankas“ - klasės vadovo paskatinti ar paprašyti tėvai pasiūlo įdomių darbelių, minčių ir kt.;

įvairios popietės, vakaronės, rytmečiai;

klasės susirinkimai-susitikimai.

INDIVIDUALŪS POKALBIAI

ŠEIMA ir MOKYKLA. Du skirtingi pasauliai supantys vaiką. Abiejuose vaikas- kitoks. Aš siekiu, kad šie pasauliai gyventų vieningai, mokėtų tolerantiškai papildyti vienas kitą. Norint sutarti su mokinio šeima, reikia: laiko, atsidavimo darbui, psichologinių bendravimo įgūdžių.

Labai greitai prabėga ketveri metai ir vėl į klasę suguža nauja mokinių laida, jų tėvai. Tenka ieškoti naujo rakto į tėvų širdžių duris. Bendravimą su tėvais vadinu vienu svarbiausiu darbe. Viena iš daugybės jo formų yra individualūs pokalbiai, kuriuose dalyvauja vaikas, aš ir tėvai. Tai efektyvus ir tikrai naudingas vaiko, jo šeimos pažinimo būdas, nes niekas iš pašalinių jame nedalyvauja. Juk bendruose susirinkimuose tėvai bijo garsiai išreikšti savo mintis, o ir juose nekalbu apie konkretų mokinį. Susirinkimuose sprendžiami tik bendri klasės reikalai, pristatomi tyrimai ir kt.

Bendraudama su tėvais laikau juos partneriais nepriklausomai nuo užimamų pareigų, man svarbu abipusis pasitikėjimas, pagarba sau ir vienoda pagarba visiems auklėtinių tėvams. Užduodama klausimus tiek mokiniui, tiek tėvams, būnu nuoširdi ir atvira. Klausausi ir išklausu. Pripažįstu, kad tėvai žino tai, ko aš nežinau. Atskleista nežinomybė apie vaiko sveikatą ar kitus dalykus praverčia jam įveikiant mokymosi sunkumus. Tik tokių pokalbių metu matau, koks vaiko bendravimas su šeima, sužinau daug naujo, įdomaus ir netikėto. Kartais tenka padrąsinti tėvus kuo dažniau su vaiku dalintis geru žodžiu, šypsena, dvasiniu artumu, kurio kartais taip trūksta.

Kaip suorganizuoji individualius pokalbius? Pirmiausia, tėvams pranešu, kad nuo tokios ir tokios dienos, tokiomis ir tokiomis valandomis bus organizuojami individualūs pokalbiai. Tėvai parašo atsakymą, kokią dieną ir kokią valandą jiems būtų patogiausia atvykti. Tada aš sudarau grafiką ir pranešu tėvams, kada jų lauksiu.

Kalbėjimuisi susėdame visi ratu, kad būtų šiltas akių kontaktas. Pirmiausia kalbinu mokinį:

kaip tau sekasi mokykloje? Kaip tu jautiesi mokykloje? Kas tau patinka mokykloje? O kas nepatinka? Ką tu sugebi geriausiai? Ką tu darai klasėje gerai? Ką galėtum daryti geriau? Kokie dalykai tau geriausiai sekasi? Kas galėtų sektis geriau? Kur tau reikia pagalbos? Kas tau trukdo geriau mokytis? Ar gali susikaupti per pamokas? Kaip atlieki užduotis ir saugai daiktus? Ar visada atlieki namų darbus? Ar ne per didelis krūvis? Ar dažnai ką nors pamiršti? Ar tu moki draugauti? Kaip tu padedi kitiems?

Užduodu klausimus tėvams: kaip vaikas mokosi namuose? Ar noriai pasakoja apie klasės gyvenimą? Kuo skundžiasi? Kas jį trikdo mokykloje? Kuo jis džiaugiasi? Kas jus neramina vaiko elgesyje? Kokie Jūsų pageidavimai, pasiūlymai?

Šio pokalbio metu aptariame ir vaiko individualią pažangą.

Tada aš išsakau savo poziciją, siekius, ko tikiuosi iš šeimos. Papasakoju apie vaiko drausmę pamokų ir pertraukų metu, draugiškumą, pagalbą kitiems, mokytojais, darbų atlikimą, stropumą, darbo vietos susitvarkymą, atidumą pamokose, mandagumą, pasiruošimą pamokoms, mokymo priemonių atsinešimą, įpareigojimų vykdymą, pakalbame apie tai, kaip įveikti trūkumus.

Po tokių pokalbių būna ir pasižadėjimų, ir džiaugsmo, ir ašarų, ir melagysčių išaiškėjimų, daug visko sužinau apie kitus klasės mokinius ir t.t.

Pirmojo individualaus pokalbio daugelis bijojo, ėjo į jį su nežinia, kas gi čia bus, o vėliau, kai organizavau bendrą susirinkimą, vaikai paklausė, ar jiems galima ateiti. Mano klasės mokinių tėvai, matydami, kaip stengiuosi juos įtraukti į aktyvią veiklą, kuri, matant vaikams, teikia didžiulį tobulėjimą ir kūrybiškumą, atsiliepia į tai. Jie talkina, dalyvauja veikloje, remia, dalijasi, palaiko idėjas, siūlo pagalbą, organizuoja klasėje muges, stebi ir kartu dalyvauja renginiuose. Visi kartu keliavome stebėti baletą į Kauno Valstybinį Muzikinį teatrą, visi atėjo prieš darbą (7:40) į Kalėdinį rytmetį.

PIRMASIS SUSITIKIMAS SU PIRMOKŲ TĖVAIS

Tėvai susėda į tuos suolus, ant kurių padėta jo vaiko aplankas ir vaiko pagaminta servetėlė.

Nusitraukia siūlo galą ir, vyniodami ant piršto, papasakoja apie savo vaiką, šeimą.

Bandymas, įrodantis vaikų individualumą. **Priemonės:** stiklainis, stiklinė, butelis, piltuvėlis, laistytuvėlis su vandeniu. **Užduotis:** į kurį indą greičiau subėgs vanduo? Jei reikia, panaudojame piltuvėlį.

Čia matome savo vaikus su visomis jų vidinėmis galimybėmis (įvairių formų indai): kai kurie jų turi daugiau, kai kurie mažiau. Kai kurie turi daugiau vidinės energijos, kiti, gal būt yra silpnesni, nes dėl įvairių priežasčių jiems teko ne pati geriausia dirva, kur jie ligi šiol augo. Šis bandymas iliustruoja tai, kas vyksta pamokose. Mokytojas (laistytuvėlis) perduoda vaikams vienodą informaciją. Kai kurie vaikai puikiai įsimena informaciją, išmoksta greičiau už kitus, o kai kuriems tai sekasi sunkiau. Yra ir tokių, kurių galimybės taip pat nėra didelės, bet papildoma pagalba namuose, tėvų sudarytos galimybės daug ką pamatyti, išgirsti, aptarti veikia vaikus kaip tie piltuvėliai, surinkę daug vandens į siaurakaklius indelius.

Pateikti pavyzdžiai rodo, kad vaikai turi ne tik skirtingas vidines galimybes, bet daug ką lemia vaiko gyvenimo sąlygos šeimoje, tėvų teikiama pagalba.

Užduotis tėvams: užrašyti ant lapelių 10 mėgstamiausių užsiėmimų.

Po to prie kiekvieno parašyti:

A-tai galima daryti nemokamai

B-tai galima daryti drauge su kitais

C-tai jums teko daryti per pastarąsias dvi savaites

D-tai mėgstate daryti su savo vaiku

Kokių raidžių daugiausia? **Porose pasidalinti patirtimi, ką jūs veikiate kartu su vaiku.**

Pamąstykite:

- aš turiu šitiek galimybių, o kiek jų turi mano vaikas?
- ar jis turi galimybę bendrauti su manimi?
- pasižadu artimiausiu laiku... (užrašykite 3 veiklas, kurias atliksite kartu).

Viena iš meilės kalbų- kartu praleistas laikas. Tai laikas, kai skiri vaikui absoliučiai visą dėmesį. Jei kartu žiūrite televizorių, o paskui aptariate, ką matėte, tuomet šis laikas- praleistas kartu. Tačiau, jei kalbatės su vaiku ir žiūrite televizorių vienu metu, tuomet jūsų dėmesys padalytas, ir vaikas jaus, kad tai netikra. Kartu praleistas laikas- tai ir akių kontaktas, dalijimasis

mintimis, jausmais, skaitymas, valgymas, iškylos. Netgi gyvenant intensyviu gyvenimu, reikia surasti laiko bent trumpam, kelis kartus per dieną, skirti laiko tik vaikui ir tuo metu stengtis girdėti ir jausti tik jį.

Susitikimo pabaigai tinka perskaityti (galima padovanoti ir lankstinuką) „**Vieno vaiko istorija**“.

Vieno vaiko istorija

Tėtis vėlai grįžo iš darbo namo- kaip paprastai, pavargęs ir suirzęs. Tarpduryje jis netikėtai išvydo bemindžikiuojantį savo penkiametį sūnų.

-Tėti, ar galiu tavęs kai ko paklausti?

-Aišku. Kas gi nutiko?

-Tėti, kiek tu uždirbi?

Tėvui tai buvo netikėta.

-Tai ne tavo reikalas! Kodėl tu tai nori žinoti/

-Tiesiog šiaip, reikia. Pasakyk prašau, kiek tu uždirbi per valandą?

-Na, bus apie 50. O ką?

-Tėti, -sūnus pasižiūrėjo į jį iš apačios į viršų labai rimtomis akimis.- Tėti, ar tu galėtum man paskolinti 30?

-Tu klausei manęs tik tam, kad aš duočiau tau pinigų kokiam nors idiotiškam žaislui?- suriko tėvas. -Žygiuok greičiau į savo kambarį ir gulkis miegoti! Negalima būti tokiu egoistu. Aš dirbu visą dieną, grįžtu nusivargęs nuo kojų, o tu taip begėdiškai elgiesi.

Mažylis tyliai nuėjo į savo kambarį ir užsidarė jame. O jo tėvas taip ir liko stovėti tarpduryje, niekaip negalėdamas išmesti iš galvos sūnaus prašymo.

Praėjo kiek laiko. Tėvo širdis atlėgo, jis pradėjo svarstyti kiek kitaip: „Gal jam iš tiesų reikia pinigų nusipirkti kažką svarbaus? Velniai nematė tų 30, juk jis manęs niekada iki šiol nėra prašęs pinigų“.

Kai jis įėjo į vaiko kambarį, sūnus jau buvo lovoje.

-Sūneli, tu dar nemiegi?

-Ne, tėti. Tiesiog guliu.

-Aš, atrodo, buvau šiurkštus su tavimi,- tarė tėvas. -Man buvo sunki diena ir aš tiesiog nesusivaldžiau. Atleisk man. Štai pinigai, kurių prašei.

Berniukas atsisėdo lovoje ir nusišypsojo.

-Ačiū, tėveli!- sušuko jis netverdamas džiaugsmu.

Po to jis pasirausė po pagalve ir ištraukė iš ten dar keliolika suglamžytų banknotų. Tėvas, pamatęs, kad vaikas jau turi pinigų, vėl įsiuto. Mažylis sudėjo visus pinigus į krūvą.

-Kam tu manęs prašei pinigų, jei jų turi?-nesusivaldė tėvas.

-Todėl, kad aš jų turėjau nepakankamai. Tačiau dabar yra tiek, kiek reikia, - atsakė vaikas.-Tėti, čia- lygiai 50. Ar aš galėčiau nusipirkti valandą tavo laiko? Prašau, pareik rytoj iš darbo ankstėliau- aš noriu, kad tu pavakarieniautum kartu su mumis.

ANTRASIS SUSITIKIMAS ARBA „SUSIPAŽINIMAS TĘSIASI...“

I.Žaidimas, kad geriau pažintume vieni kitus, kad geriau sektųsi bendrauti.

- 1.Pusė visų dalyvių nueina ir atsisėda prieš asmenį, su kuriuo neteko arba retai tenka kalbėtis. Sėdėdami vienas prieš kitą, dalyviai susiima mažaisiais pirštais ir iš eilės pasako vienas kitam du dalykus, ką jie gerai sugeba, kitas žmogus smulkiai apie tai klausinėja.
- 2.Dabar poros suremia visų pirštų galiukus ir pasakoja vienas kitam du dalykus, kas jiems sekasi blogai, pasikalba apie tai.
- 3.Susėda po dvi poras kartu, ir kiekvienas iš eilės pasakoja apie tai, ką išgirdo iš savo poros draugo, t. y. pasako, ką jo draugas gerai sugeba ir kas jam nesiseka (svarbu atidžiai klausytis).
- 4.Visi dalyviai pasiima kėdes, susėda ratu ir kiekvienas iš eilės pasakoja vieną dalyką, kuris jį labiausiai nustebino, klausantis savo poros draugo arba kitos poros.
- 5.Šis pratimas padeda labiau suartėti, geriau pažinti vieni kitus.

II.Tęsiamas praėjusį kartą pradėtas pokalbis apie laiko planavimą. (Laisvalaikio diagramos).

Paaiškinama, kad visą mūsų turimą laiką galima suskirstyti į tris grupes:

- A- laikas, kurį galima parduoti. Jis skirtas darbui, už kurį mums moka, taip pat viskam, kas su juo susiję, pvz., kelionei į darbą ir atgal.
- B- laikas, skirtas būtiniems poreikiams patenkinti. Per jį mes miegame, valgome, prausiamės, rengiamės ir t.t. Be to mes patenkiname šeimos poreikius, einame į parduotuves, gaminame valgi, remontuojame daiktus, skalbiame ir pan.
- C- laikas, per kurį mes renkamės, ką daryti. Tai laisvalaikis.

Tėvams išdalinami lapai, kuriuose nupieštas didelis apskritimas. Viršuje lapo tėvai užrašo „Ką aš norėčiau veikti laisvalaikiu?“ Jiems pasiūloma pagalvoti, pasvajoti, koks turėtų būti kiekvieno laisvalaikis, kad žmogus jaustųsi laimingas. Jie turi skritulį padalinti į skiltis ir užrašyti, apie ką svajoja. Rašyti reikia trumpai, vienu-dviem žodžiais kiekvienoje skiltyje. Baigus darbą tėvams išdalinami nauji lapai su tokiu pačiu apskritimu. Viršuje paprašoma užrašyti „Kaip aš iš tikro praleidžiu laisvalaikį?“. Jeigu kas tinka iš pirmo skritulio, nurašomi tie patys žodžiai ir pasakymai. Tačiau iš tikrųjų šie skrituliai labai skiriasi, nes mūsų norai ir tikrovė nesutampa. Baigus darbą, jį aptariame, tėvai pakomentuoja tai, ką parašė ir paaiškina, kokios yra jų svajonės, ir kaip yra iš tikrųjų. Pateikiami klausimai:

- kodėl atsiranda šie skirtumai?

- kas mums neleidžia įgyvendinti savo svajonių?
- kai negalime įgyvendinti savo svajonių, mums yra labai sunku. Iš kur mes tada semiamės jėgų?

Reikia save gerai pažinti, kur, kokiose situacijose mes semiamės jėgų. Kaip mes savo laisvalaikį galime panaudoti vaikų labui?

III. Ką gali tėvų grupė?

Pokalbis apie tai, ką tėvai gali duoti mokyklai, kaip išplėtoti įvairiapusį ir naudingą bendradarbiavimą.

Darbas grupėse.

Užduotys:

1. Kokių profesijų, interesų mamų, tėčių yra mūsų grupėje?
2. Ar jūs iki šiol panaudojote savo galimybes, organizuojant vaikų laisvalaikį?
3. Pasitarkite ir pateikite pasiūlymus, kaip jūs galėtumėte pradėti tarpusavyje bendradarbiauti.

Po šio darbo grupės pristato savo darbus, kalbas apie tai, kaip būtų galima pradėti bendradarbiauti.

IV. Pabaigai tiktų „Istorija apie televizorių“ (galima padaryti ir lankstinuką į namus).

Istorija apie televizorių

Kartą pradinių klasių mokytoja liepė vaikams parašyti rašinėlį apie tai, ko jie norėtų, kad Dievas dėl jų padarytų. Vakare, tikrindama darbus, ji rado rašinį, kuris ją labai sujaudino. Tuo momentu įėjo vyras ir pamatė ją verkiančią.

- Kas atsitiko? - paklausė jis.

- Skaityk, - atsakė ji, tiesdama jam vieno berniuko rašinį.

„Dieve, šiandien prašau Tavęs kai ko labai ypatingo: paversk mane televizoriumi. Aš noriu užimti jo vietą. Noriu gyventi taip, kaip mūsų namuose gyvena televizorius. Noriu turėti tą ypatingą vietą, kur susirenka visa šeima. O kai aš kalbu, kad mane išklaustų nepertraukdami ir neužduodami klausimų. Noriu būti dėmesio centre. Noriu, kad manimi rūpintųsi taip, kaip rūpinasi televizoriumi, kai jis nebeveikia. Noriu būti su tėčiu, kai jis grįžta iš darbo, net jei jis pavargęs. Ir kad mano mama, kai lieka viena ir liūdi, manęs neignoruočiau, o būtų su manimi. Noriu, kad nors retkarčiais mano tėvai viską mestų ir šiek tiek laiko skirtų man. Dieve, aš nedaug prašau... Aš tik noriu gyventi taip, kaip gyvena bet kuris televizorius.”

- Košmaras! Vargšas berniukas! - sušuko mokytojos vyras. - Kas čia per tėvai?!

Ji su ašaromis akyse atsakė:

- Tai mūsų sūnaus rašinys.

TĖVŲ SUSIRINKIMAS „PADĖKIME VAIKAMS MOKYTIŠ”

Pasiruošimas : paruošti tėvams lankstinuką „Taisyklės, kurios vaikui galėtų padėti mokytis”.

1. Pratinti vaiką pamokas ruošti tuo pačiu metu, nes taip susidaro įprotis.
2. Pradedant mokytis, pirmiausia tinkamai pasiruošti darbo vietą, kad neblaškytų dėmesio, išvėdinti kambarį, nebūti alkanam ar persivalgiusiam.
3. Mokantis neturi būti pašalinių dirgiklių, triukšmo, garsių kalbų, įjungto televizoriaus ar radijo imtuvo.
4. Neversti atsiliekančią vaiką valandų valandas sėdėti prie pamokų ruošos. Geriau išugdyti interesą mokymuisi, t. y. pateikti tokių motyvų, kurie būtų suprantami jam pačiam ir skatintų norą mokytis.
5. Vaikui mokantis nebarti jo, nepamokslauti, nes bausmės dar labiau blaškys dėmesį ir norą mokytis.
6. Niekada neskubėti bausti vaiko už nepasisekimus- juk gali būti daug nesėkmės priežasčių.
7. Tik nuoširdus ir rūpestingas bendradarbiavimas (pagalba) padės vaikams nugalėti sunkumus.

Prieš susirinkimą galima surengti tvarkingiausių sąsiuvinų parodėlę; pakviesti tėvus pasidalyti auklėjimo gerąja patirtimi.

Labai dažnai girdime tėvų dejonas : „ Mano vaikas pradėjo blogai mokytis“, „Mano vaikas nebenori mokytis“...Tačiau nedažnai išgirstame susirūpinimą, kodėl dingio vaiko noras gerai mokytis. Tam turi įtakos asmeninės ir tarpasmeninės priežastys.

Asmeninės pedagoginės priežastys:

- neintensyvus, paviršutiniškas mokymasis;
- pamokų praleidinėjimas, mokymosi užduočių neatlikimas;
- neadekvatus, nediferencijuotas mokymasis.

Asmeninės psichologinės priežastys:

- nėra mokymosi motyvacijos;
- emocijų- valios problemos;
- nesugeba panaudoti žinių, mąstymo, atminties, dėmesio ir kt.

Asmeninės neurofiziologinės priežastys:

- nusilpęs organizmas;
- silpna nervų sistema;
- galvos smegenų žievės mikro pažeidimai.

Tarpasmeninės priežastys:

- mokytojo asmenybės problemos, sunkinančios jo bendravimą su mokiniais;
- netikę mokymo metodai;
- netinkamas tėvų ar kitų šeimos narių elgesys ir gyvenimo būdas.

Taigi, tiek vaiko asmenybės formavimasi, tiek mokymasi bei mokymosi pažangą labiausiai lemia šeimos atmosfera. Manoma, kad kiekviena šeima, nors ir supranta vaiko įgimtą poreikį judėti, pažinti, atrasti, veikti, stengtis tyrinėti, susipažinti su aplinka, tačiau iš didelės meilės ar abejingumo praleido negirdomis mažylio „Aš pats“, o ėjo iš paskos ir daug ką darė už jį. Matyt, nemokė vaiko susikaupti ir klausytis suaugusiųjų, nemokė užbaigti pradėtą darbą, kantriai perdirbti, jei nepasisekė. Todėl, dar būdamas mažas, vaikas išmoko gudrauti, apsimetinėti ir reikalauti, neišsiugdė valios. Ką patarti tokiems tėvams?

Peržiūrėti šeimos psichologinį, emocinį klimatą, nuostatas, pažiūras, tarpusavio santykius, vertybes ir kt. Vaikų baudymas fizinėmis bausmėmis ar įžeidinėjimais už nesėkmes moksle nepadidins noro mokytis. Šeimose, kur derinamas vaikų ir suaugusiųjų darbas, visi žino savo pareigas ir uoliai jas vykdo, o išsiugdytas atsakomybės jausmas padeda įveikti ir mokymosi sunkumus.

Kiek galima geriau pažinti vaiką, žinoti, kuriuos vaiko bruožus tikslinga skatinti, o kuriuos koreguoti, slopinti, šalinti.

Konkreti pagalba mokantis (išmokyti užduotis atlikti savarankiškai; ugdyti valią). Pvz.: pradėti atlikti užduotis nuo paprastesnių, lengvesnių, nes jos greičiau atliekamos, o tai sukelia teigiamas emocijas, pasitikėjimą savo jėgomis- leidžia vaikui pajusti pergalės džiaugsmą.

Žinių troškimas turėtų būti pats svarbiausias sėkmingo mokymosi motyvas.

TĖVŲ SUSITIKIMAS „AŠ KLASĖS APLINKOJE“

Darbotvarkė:

1. „Kaip gyvena jūsų vaikai, kokie klasės pasiekimai?“ Anketos mokiniams „Aš klasės aplinkoje“ analizė. Anketos mokiniams „Aš apie klasės draugus“ analizė.
2. II-os klasės skaitymo tyrimo testo analizė.
3. Supažindinimas su Gary Champman ir Ross Cambell knyga „Penkios vaikų meilės kalbos“.
4. Istorija „Tai neparduodama“ (lankstinukas)
5. Kiti klausimai. Diskusijos.

1. Labai malonu jus vėl matyti. Taigi, rugsėjis ir spalvis jau suskaičiavo savo dieneles. Prasidėjo paskutinis šių metų mėnuo ir ketvirtasis mokslo metų mėnuo. Kaip mums sekasi? Neblogai. Jau nuveikėme nemažai. Didžiausią dėmesį skiriame skaitymo technikos tobulinimui, taisyklingam ir gražiam rašymui. Mūsų tikslas- kuo greičiau išmokti skaityti neužsikertant, nespėliojant žodžių. Todėl vis paraginkime skaityti namuose. Ir kuo daugiau.

Kasdien mokomės mokyti. Visose pamokose mokomės sėdėti suole, susitvarkyti darbo vietą, „nepamesti“ dėmesio klausantis mokytojos aiškinimo ir draugų atsakinėjimo. Mokomės ne tik taisyklingai parašyti, bet ir parašę būtinai kantriai ir dėmesingai perskaityti. Mokomės greitai mintyse sudėti.

Visi darbai reikalauja dėmesingumo, išbaigtumo, noro kruopščiai atlikti užduotis.

Mokomės kultūringai ir saugiai elgtis visur ir visada. Mokomės bendrauti, neskušti.

Ar visi pajėgūs mokyti? Taip.

Ar visi sugeba kruopščiai mokyti? Labai reikalinga jūsų kontrolė. Sisteminga kontrolė.

Neleiskime, kad vaikai prarastų norą mokyti, nes šiai dienai jie **visi nori mokyti ir išmokti**. Tik, aišku, jų gebėjimai skiriasi.

Ką jūsų vaikai mano apie klasės draugus? Norėdama tai ištirti, daviau anketa „Aš apie klasės draugus“.

Anketa „Aš apie klasės draugus“

1. Jei mokytojos nebūtų, pas ką eitum?
2. Su kuo labiausiai norėtum praleisti laisvalaikį?
3. Kas, tavo nuomone, klasėje žinotų teisingą atsakymą ?
4. Kas sugalvoja mokykloje įdomiausius dalykus
5. Į ką iš klasės labiausiai norėtum būti panašus?
6. Ką pageidautum turėti savo komandoje

7. Kas klasėje jautriausias?
8. Kas klasėje linksmiausias?
9. Kas geriausiai suorganizuotų vakaronę?
10. Su kuo norėtum draugauti klasėje?

2.II klasės skaitymo tyrimo testo analizė.

3.,,Penkios vaikų meilės kalbos“ (tai gali būti ir lankstinukas tėvams).

Kaip dažnai auginant vaikus nerandame atsakymų į daugybę klausimų. Dažnai nesuvokiame, kodėl vienoje šeimoje su vaikais mažiau problemų, o kitose jos nesibaigia. Norėčiau supažindinti jus su Gary Champman ir Ross Cambell knyga „Penkios vaikų meilės kalbos“.

Cituoju „ Vaikas turi emocijų rezervuarą, t. y. emocinio pajėgumo saugyklą, iš kurios tarsi kuro semiasi stiprybės įspūdžių turtingomis vaikystės ir paauglystės dienomis. Į šiuos rezervuarus galime pilti tik aukščiausios rūšies degalus- besąlygišką meilę. Tik tokia meilė gali apsaugoti vaiką nuo nuoskaudų, kaltės jausmo, nesaugumo. Besąlygiška meile reikia mylėti be išlygų, t.y. priimti ir pripažinti vaiką tokį, koks jis yra. Tai reiškia mylėti neatsižvelgiant į tai, ko mes iš jo tikimės, kaip jis atrodo, ką sugeba, kokių turi trūkumų, o sunkiausia- neatsižvelgiant į tai, kaip jis elgiasi. Bet tai nereiškia nuolaidžiavimo.

Jeigu paklausime vaiko, ar jis žino, kad jo tėvai jį myli, jis dažniausiai tai patvirtins sakydamas, kad jie jį rengia, maitina, leidžia į mokslus ir t.t. Jei paklausime, ar jis jaučia, kad yra mylimas, dažnai atsakymas bus tylus „ne“. Iš tiesų, žinoti ir jausti yra du skirtingi dalykai.

Kad vaikas pajautų meilę, privalome kalbėti jo unikalia meilės kalba. Yra penki pagrindiniai būdai, kuriais vaikai, beje, ir suaugusieji, kalba ir supranta meilės emocijas. Jeigu šeimoje yra keli vaikai, galimas dalykas, kad kiekvienas jų turės skirtingą meilės kalbą.

Pirmoji meilės kalba- fizinis prisilietimas.

Tai lengviausia, bet viena iš stipriausiai veikiančių meilės kalbų. Pečių, rankos, peties paglostymas, pabučiavimas- tai vis ta pati meilės kalba. Vaikai, kurie nepatyrė nuolatinių prisilietimų, nesijautė laimingi, labai kentės, jei bausdami juos mušime. Taigi prisilietimas ne tik padeda jaustis laimingiems, bet ir formuoti siveikai savigarbai bei ateityje ir seksualumui.

Antroji meilės kalba- palaikymo žodžiai.

Tai ir padrąsinimas bei pagyrimas. Kuris iš paliepiamųjų padrąsins vaiką: „tučtuojau išnešk šiukšles“, ar „Gal išneštum šiukšles?“. Teigiama mintis, išreiškiama neigiamu tonu, visada duos blogus rezultatus. „Tėvas rėkia ant manęs liepdamas man nerėkti. Tėvai tikisi, kad aš darysiu tai, ko jie patys neišmoko. Tai nesąžininga“. Tai vieno paauglio nuoskauda. Jei gu giriame vaiką, tai pagyrimas turi būti pagrįstas, pelnytas ir nuoširdus. Antraip tai bus pataikavimas.

Trečioji meilės kalba- kartu praleistas laikas.

Tai laikas, kai skiri vaikui absoliučiai visą dėmesį. Jei kartu žiūrite televizorių, o paskui aptariate, ką matėte, tuomet šis laikas bus praleistas kartu. Tačiau, jei kalbatės su vaiku ir žiūrite televizorių vienu metu, tuomet jūsų dėmesys padalytas, ir vaikas jaus, kad tai netikra.

Kartu praleistas laikas- tai ir akių kontaktas, dalijimasis mintimis, jausmais, skaitymas, valgymas, iškylos. Netgi gyvenant intensyvią gyvenimą, reikia surasti laiko bent trumpam, kelis karus per dieną, skirti laiko tik vaikui ir tuo metu stengtis girdėti ir jausti tik jį. Vaikai, kuriems būdinga ši meilės kalba- kartu praleistas laikas- kai klausia“ Mama, ar turi minutę laiką?“, tai nori paklausti „Mama, ar tu mane myli?“ Jeigu tuo metu neturite laiko, tai būtinai pažadėkite ir paskirkite laiką, kada jūs galėsite pasikalbėti.

Ketvirtoji meilės kalba- dovanos.

Jos nesusijusios nei su dydžiu, nei su kaina. Tai gali būti nupirktas daiktas, ar rastas įdomios formos akmuo ar pan. Svarbu, kad jis būtų įvyniotas. O išvyniojimas turi būti lėtas ir iškilmingas. Vaikas, kurio meilės kalba- dovanos, aikčios, ilgai džiaugsis ta dovana, visiems rodys. Bet tikra dovana negali būti atlygis už paslaugą. Jei duosite ledų už tai, kad tik pusę valandos sėdėjo prie televizoriaus, tai nebus dovana. Jeigu nedovanojate jų, kaip meilės išraiškos priemonės, vaikai gali įprasti gauti dovanas kaip savaime suprantamą dalyką ir nepastebėti meilės, slypinčios už jų.

Penktoji meilės kalba- patarnavimas.

Tai ir namų ruošos darbai, ir maisto virimas, skalbimas ir t.t. Tarnavimas iš meilės nėra vergija- vergovė primetama iš išorės ir pakeliama nenoriai. Tarnauti iš meilės skatina vidinis troškimas atiduoti savo energiją kitiems. Juk darome tai, ko vaikai patys nesugeba, bet ir nereikia tikėtis, kad jie padarytų viską už mus.

Kartais tarsi sunku pasirinkti pagrindinę meilės kalbą. Tuomet įsiklausykime į tai, ką vaikas sako. Jie kalba apie save.

„Geros tau dienos, tėte,“- vaiko, kuriam reikia palaikymo, žodžiai.

„Mamyte, man labai patiko tavo vakarienė“- palaikymo reikalauja.

„Mes niekada neiname į parką kartu,“- reikalauja kartu praleisti laiką.

Jei norime auklėti su meilė, klauskime savęs, ko reikia mano vaikui, kad jis blogai elgiasi, o ne ką aš galiu padaryti, kad ištaisčiau jo elgesį. Nes logiškas atsakymas bus bausti, o to daryti nereikia skubėti.

Bendraujant su vaiku reikia kalbėti visomis penkiomis meilės kalbomis, bet ypač nepamirštant dominuojančios besąlygiškos jo meilės kalbos. Tuomet vaikas bus lengviau sukalbamas, nesistengs atkreipti į save dėmesio. Reikia nesiliauti pilti į meilės rezervuarus, net jei, rodos, nėra jokių poreikio ženklų. Jei mylėsime tik tada, kai vaikas mums įtiks, jis jausis

nesaugus. Tik mylint besąlygiškai jis bus patenkintas savimi ir išmoks valdyti savo pyktį. Iš tiesų, juk vaiką gali sugadinti tik auklėjimo stoka, netinkamas auklėjimas arba netinkamai perduota meilė.“

Taigi, siūlau paskaityti šią knygą ir kito susitikimo metu galėsime padiskutuoti, pasidalyti mintimis apie emocinio klimato pasikeitimus. Norisi tikėti, kad laimingų žmonių Žemėje bus daugiau.

4. Istorija „Tai neparduodama“ (lankstinukas)

„Tai neparduodama“

Jauna pora užėjo į pačią gražiausią miesto žaislų parduotuvę. Vyras ir moteris ilgai apžiūrinėjo spalvingus žaislus, pakabintus ant lubų, išrikiuotus lentynose, išdėliotus ant prekystalių. Čia galėjai rasti verkiančių lėlių, elektroninių žaidimų, miniatiūrinių viryklių, galinčių iškepti tortą ar pyragaitį.

Tačiau sutuoktiniai niekaip negalėjo išsirinkti. Jiems į pagalbą atskubėjo maloni pardavėja.

- Mes turime mažą dukrelę, - ėmė aiškinti jai moteris. - Visą dieną ji būna namie viena. Mes grįžtame tik vėlai vakare.

- Mūsų dukrelė beveik nesišypso, - tęsė vyras. Norėtume jai nupirkti kažką tokio, kas padarytų ją laimingą, - vėl kalbėjo moteris, - ypač tada, kai mūsų nėra namie... Ką nors, kas ją pradžiugintų, kai pasilieka viena.

- Man labai gaila, - mandagiai nusišypsojo pardavėja. MES NEPARDUODAME TĖVŲ.

Nuspręsti turėti vaiką- tai sudaryti su juo sunkiai žmogaus protui suvokiamą skolos sutartį. Mažieji ateina į pasaulį, atsinešdami kvietimą gyventi: „Tu mane pakvietei. Aš atėjau. Ką man duosi?“ Nuo tada mes už juos atsakingi.

Štai vieno penkiolikmečio mintys apie gyvenimą:

Norėjau pieno -

į burną įbruko žinduką.

Norėjau tėvų -

man atkišo žaisliuką.

Norėjau (pasi)kalbėti -

įjungė televizorių.

Norėjau mokytis -

nupirko pažymių knygelę.

Norėjau pats mąstyti -
man liepė „zubryti“.

Norėjau pažinti pasaulį ir žmones -
man pateikė vien padrikas idėjas.

Norėjau būti laisvas -
mane sudrausmino.

Norėjau mylėti -
prakalbo apie moralę.

Norėjau įsigyti profesiją -
pasiūlė darbo vietą.

Norėjau laimės -
pakėlė algą.

Norėjau laisvės -
pasiūlė įsigyti mašiną.

Norėjau ieškoti prasmės -
pasiūlė siekti karjeros.

Norėjau sulaukti vilties -
mane įbaugino.

Norėjau kažką pakeisti -
deja, galėjo mane tik užjausti.

Norėjau gyventi...

5.Kiti klausimai. Diskusijos.

TĖVŲ SUSITIKIMAS „KLASĖS MIKROKLIMATAS“

„Mokykla yra ne tik darbo vieta, tai antrieji namai. Kad mokymo ir mokymosi procesas vyktų sėkmingai, mokiniai mokykloje turi jausti komfortą. Tam didžiulę įtaką turi mokyklos, klasės aplinka, kuriai privalu sukurti tokį mikroklimatą, kad galėtume jaustis saugūs, sveiki ir pilnaverčiai žmonės. Žmogus neatskiriamas nuo gamtos ir savo veikla daro įtaką gamtai. Kokia bus mokyklinė aplinka, tokie, tikėtina, gali būti ugdymo rezultatai“. (Glinskienė R., Lipinskienė D. Giluminį požiūrį į mokymąsi skatinantys edukacinės aplinkos veiksniai. Pedagogika, 2005, nr. 78, p. 10-16.).

Teigiamo mikroklimato kūrimas yra labai svarbus mokinio sveikatai. Jį sudaro: emociškai sveika klasė, palankus mikroklimatas - tarp mokinių, mokinių ir mokytojų, ir ugdytinių tėvų. Labai svarbu, kad mokinys jaustųsi svarbus, saugus, mylimas. Išmokyti moksleivį bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais, taikiai spręsti konfliktus – vienas iš sudėtingiausių užduočių klasės mokytojui.

Mikroklimatas yra labai svarbi klasės sėkmingos veiklos sąlyga. Itin svarbu, kad vaikai jaustųsi fiziškai ir psichologiškai saugūs, pasitikėtų vieni kitais, gerai sutartų tarpusavyje bei su mokytojais, dažniau bendradarbiautų, būtų linkę atvirai bendrauti. Saugaus mikroklimato nebuvimas trukdo mokiniams nuoširdžiai bendrauti, stabdo jų kūrybingumą, saviraiškos galimybes.

Pagrindinė klasės mokytojo pareiga – organizuoti klasę, formuoti jos savivaldą, padėti spręsti iškilusius tarpusavio konfliktus, mokyti bendrauti ir bendradarbiaujant dirbti.

Teigiamo mikroklimato pagrindas

Sisteminė pedagogų veikla padeda mokiniams suprasti vienas kitą, tapti jautresniems, draugiškesniems, paskatina padėti bendraamžiui. Suaugusiojo pavyzdys turi būti tinkamas, grindžiamas pagarba ir pasitikėjimu vienas kitu ir šalia esančiu mokiniu. Moralizavimas, kritika, grasinimas, gėdijimas gali paskatinti mokinį užsisklęsti, išsiugdyti nepasitikėjimo aplinkiniais jausmą, nesugebėjimą priimti sprendimus, išsakyti savo nuomonę.

Kuriant teigiamą mikroklimatą, mokykloje turi vyrėti supratingumas, demokratiškas požiūris į mokinį, pagarba jam, gebėjimas išklausti moksleivį: būtina švęsti šeimos, klasės, mokyklos šventes, kurti tradicijas, visiems laikytis vienodų taisyklių.

Klasei būdingos savybės:

- klasės dydis, mergaičių ir berniukų skaičius
- vaikų tarpusavio bendravimo būdai
- klasės lyderiai
  - mokiniai, pasiduodantys lyderio įtakai
  - aktyvūs klasės vaikai
  - bendravimo ypatumai
  - kaip mokiniai dalyvauja renginiuose
  - kokie vaikai neįsitraukia į bendravimą
  - kokie klasės vaikų santykiai su klasės mokytoja
  - kaip vaikai reaguoja į neįprastas situacijas ir t.t.

Besiformuojantis klasės mikroklimatas kolektyve lemia bendrus ir individualius darbo rezultatus, savijautą mokantis. Todėl ir naudojami įvairūs mokymosi metodai: darbas porose, grupėse.

Jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikai yra geros nuomonės apie save. Svarbiausias šio amžiaus užsiėmimas yra žaidimai su draugais. Vaikų bendruomenėje svarbiausios taisyklės yra tos, kurios reguliuoja jų elgesį. Skausmingai išgyvenamas bendraamžių atstūmimas. Organizuojant pradinukų veiklą, būtina atsiminti, kad jie dar labai emocionaliūs. Šio amžiaus vaikai labai pasitiki suaugusiais. Jei toje pačioje klasėje mokosi keletas gamtos apdovanojusių didesne energija vaikų, iškyla pavojus, kad jais paseks ir kiti drąsesni vaikai. Pasitaiko, kad mokiniai pavydi vieni kitiems gero mokymosi, daiktų, tėvų ir t. t., todėl pagyrimai, paskatinimai turėtų būti saikingi, iš anksto apgalvoti. Didelės reikšmės pradinuko brandos ir klasės mikroklimato formavimui turi įvairi ir aktyvi veikla po pamokų. Jei klasės mikroklimatas geras - tai vaikai į mokyklą eina noriai.

Anketos tėvams „Mano vaikas klasės aplinkoje“ analizė.

Anketa „Mano vaikas klasės aplinkoje“

1. Ar jūsų vaikas turi draugų klasėje?
2. Kas Jūsų vaiką klasėje trikdo?
3. Kuo vaikas dažniausiai pasidžiaugia, kai grįžta iš mokyklos?
4. Ar klasėje vaikai vadina vienas kitą nemaloniais vardais?
5. Gal turite pasiūlymų, kaip gerinti klasės mikroklimatą?

Anketos mokiniams „Aš klasės aplinkoje“ analizė.

Anketa „Aš klasės aplinkoje“

1. Ar laikaisi klasės elgesio taisyklių? (dažnai, kai kada, retai)
2. Kartais darbas klasėje man nepatinka. (dažnai, kai kada, retai)
3. Per pamokas man nuobodu. (dažnai, kai kada, retai)
4. Jei stengiuosi, pats atlieku visus darbus klasėje. (dažnai, kai kada, retai)
5. Klasėje dirbame poromis, grupėmis. (dažnai, kai kada, retai)
6. Mokytoja mane myli, mane pagiria. (dažnai, kai kada, retai)
7. Klasės draugai noriai su manim draugauja. (dažnai, kai kada, retai)
8. Klasėje jaučiuosi nelaimingas. (dažnai, kai kada, retai)
9. Klasėje mane vadina nemaloniais vardais. (dažnai, kai kada, retai)
10. Klasėje mane neteisingai apkaltina. (dažnai, kai kada, retai)
11. Aš pasakoju savo tėvams ar draugams apie savo klasę. (dažnai, kai kada, retai)
12. Klasėje atsitinka įdomių dalykų. (dažnai, kai kada, retai)
13. Kiek draugų turi klasėje?

Istorija apie vienuolius

Kartą vienuoliai nusprendė įsteigti vienuolyną. Jie nusprendė, kad vieni statys statinius, kiti rūpinsis sodu, na, o dar kitam teko sumūryti sieną. Bet šis vienuolis, kuris turėjo rūpintis siena, nemokėjo kruopščiai to daryti, turėjo nedaug kantrybės, bet jam pavyko tobulą sieną iš 100 plytų sumūryti (nupiešiu). Jis labai ilgai tą darė, o kai baigė, atsitraukė, pasižiūrėjo, o gi -dvi plytos sumūrytos kreivai, šleivai. Viskas, siena netobula. Užleido tą sieną vijokliais ir pamiršo.

Po kokių metų atvažiavo žmogelis aplankyti vienuolyno. Atbėga pas vyriausįjį vienuolį ir sako „Ten tiesiog reikia nuo tos gražios sienos nuimti vijoklį“. Vyresnysis sako: „Jūs ką, aklas, kad nematot. Juk ten dvi plytos kreivos.“ O žmogelis pasitaikė ramus, išmintingas ir atsakė: „Aš matau 2 šleivas plytas, bet matau ir dar 98 tobulai sudėtas“...

Nagi kokį palyginimo ženklą- daugiau ar mažiau padėsime? $2 \leq 98$.

Jeigu mes matome supykusį vaiką, bet nematome jame gerumo- bėda.

Viską per daug hiperbolizuojam. Svarbu, neužaštrinti tų 2 plytų, neužakcentuoti. Visur ieškokime tų 98 plytų.

Padovanokite vaikams po padidinamąją lupą su mintimi: „Jeigu pamirši, kodėl vienas ar kitas žmogus yra geras, kas jame yra gero, šviesaus, pasiimk tą daiktėlį ir ieškok tos šviesos ir gerumo, kol rasi. Tikrai surasi!“ Padidinamojo stiklo kartais reikia ir sau...

TĖVŲ SUSITIKIMAS „MOKYMOŠI MOTYVACIJA“

Psichologinėje literatūroje apibūdinami įvairūs vaidmenys, kuriuos mokiniai prisiima norėdami užimti vietą grupėje:

- teigiamas lyderis- palaikantis darbingą atmosferą klasėje;
- neigiamas lyderis- atitraukiantis draugus nuo bendro darbo;
- monopolistas - aktyvumu užgožiantis klasės draugus;
- atpirkimo ožys - apkaltinamas dėl susidariusių sunkumų;
- kankinys - ieškantis pagalbos ir kartu atsisakantis jos;
- moralistas - visada teisus;
- numylėtinis - nuolat siekiantis globos;
- klounas - siekiantis klasės dėmesio;
- tylenis - atitrūkęs nuo klasės;
- atstumtasis - su kuriuo niekas nenori bendrauti;
- nesimokantis - nerengiantis namų darbų ir t.t.

Tokių mokinių gali būti vienas ar grupelės. Santykiuose su atskirų dalykų mokytojais vaidmenys gali kisti. Mokytojas turėtų padėti auklėtiniams keisti elgesį, santykius, nusimesti vaidmenis, harmonizuoti santykius su mokytojais, kurti bendravimo ir bendradarbiavimo kultūrą, skatinti konstruktyviai elgtis ir dirbti.

Probleminiais, sunkiais auklėtiniai įvardijami tada, kai susiduriame su agresyvumu, akivaizdžiais elgesio, bendravimo ir bendradarbiavimo normų pažeidimais. Vienais atvejais mokiniai gali konfliktuoti, demonstruoti žiaurumą, agresyvumą, reikšti savo nepasitenkinimą žodžiais ir veiksmais, kitais - būti per daug užsisklendę savyje, pernelyg emociškai imlūs ir pan. Bet koks auklėtinio elgesys turi savo priežastis, kurios dažniausiai slypi šeimoje.

Mokymasis - svarbiausia mokinio veikla, kurios jis turi mokytis. Tai svarbus darbas, reikalaujantis specialiųjų gebėjimų, valios, atitinkamų charakterio savybių.

Sėkmingam mokymuisi didelę reikšmę turi mokymosi motyvacija - veiksmų bei elgesio žadinimas ir skatinimas.

Vaikas nori mokytis, kai:

- klasėje ir mokykloje jis jaučia saugumą ir psichologinį komfortą;
- mokymosi procesas jo nenuvargina;
- per pamokas patiria sėkmės ir bendradarbiavimo džiaugsmą;
- interesą mokymuisi žadina vis nauja mokymosi medžiaga ir patraukli mokymosi forma.

Nenorą mokyti lemia:

- mokymosi nesėkmės
- neadekvatūs vertinimai;
- meilės mokiniui stoka;
- didelis mokymosi krūvis;
- protinio darbo higienos nepaisymas ir kt.

Padėti auklėtiniui išmokyti mokytis, o šeimai - skatinti ir palaikyti mokymosi režimą, stiprinti mokymosi motyvaciją, kurti jo asmeninę socialinę perspektyvą, skatinti saviugdą, padėti pasirinkti profiliuoto mokymosi kryptį, sutelkti dėmesį individualizavimui ir diferencijavimui, o ne vertinimui, - tokie abstraktūs klasės mokytojo uždaviniai.

Šiandieninis mokytojas nebėra vienintelis informacijos šaltinis. Jis gali ir privalo individualizuoti mokymosi lygį, sukurti saugų, palankų mokymuisi klimatą, auklėtinio tikėjimą ir pasitikėjimą savimi, kūrybos, atradimo džiaugsmą, skatinti prasmingam mokymuisi. Šių uždavinių sprendimui būtinos klasės mokytojo ir tėvų geranoriškos pastangos, mokinio - valia ir sąmoningos pastangos mokytis ir tobulėti.

Anketos tėvams „Ką manau apie klasę?“ analizė.

Anketa „Ką aš manau apie klasę?“

1. Ar jūsų vaikas klasėje mylimas ir gerbiamas?
2. Su kuo jūsų vaikas norėtų sėdėti viename suole?
3. Kas jūsų vaiką klasėje trikdo?
4. Kuo vaikas dažniausiai pasidžiaugia grįžęs iš mokyklos?
5. Kas jūsų vaiką klasėje skriaudžia?
6. Ar jūs domitės savo vaiko mokykliniu gyvenimu?
7. Ar klasėje vaikai vadina vienas kitą nemaloniais vardais?
8. Ar pasakoja vaikas apie klasės gyvenimą?

Patarimai tėvams (lankstinukas)

○ Planuokite vaiko dieną, nes jis nesugeba nieko numatyti į priekį ar įžvelgti pavojaus. Kiekvieną kartą, kai vaikas išeina iš namų į mokyklą, priminkite jam, kuriuo keliu jis privalo eiti, kas jam draudžiama daryti ir kt.

○ Rekomenduojama griežta dienotvarkė.

○ Svarbu parinkti tinkamą aplinką vaiko namų darbų ruošai – raskite tokią vietą, kur būtų mažiausiai blaškomas dėmesys.

○ Galima naudoti „maskuojamą triukšmą“ (pvz., klasikinę muziką). Švelnūs muzikos garsai turėtų padėti vaikui užmigti, ruošti namų darbus ir pan.

○ Pasistenkite, kad vaikas galėtų „išlieti“ savo energiją sportuodamas, bėgiodamas ar žaisdamas. Jis turėtų kuo mažiau laiko žiūrėti televizorių ar sėdėti prie kompiuterio.

○ Prieš duodant vaikui užduotį, būtina įsitikinti, ar jis tikrai ją girdėjo. Pašaukite vaiką vardu, paplokite jam per petį, paimkite už rankos ir sakykite žiūrėdami į akis.

○ Paliekant savo atžalą vieną namuose būtina užrašyti, ką ji turi padaryti, mat žodinius pavedimus vaikai dažniausiai pamiršta.

○ Stenkitės nesmerkti ir nebarti vaiko kitų akivaizdoje, nes jis susierzins, nusimins, kad vėl kažką padarė ne taip.

○ Laikykitės nurodymų, tačiau kai tik vaikas parodys, kad gali būti savarankiškas, pasitikėkite juo ir leiskite jam veikti pačiam.

Skatinimo ir bausmių sistema vaiko elgesiui mokykloje ir namuose reguliuoti turi būti:

1. Humaniška (vengti fizinių bausmių, ironijos, pažeminimo).
2. Įvairi, nuolat papildoma naujomis priemonėmis (atsisakant tokių, kurios jau neveikia vaiko, pvz., įprastų draudimų namie).

3. Skatinimo ir bausmių formos turi būti iš anksto aptartos su vaiku ir priimtose abipusiu susitarimu. Taip pat turi būti aptartas geidžiamas abipusis elgesys; kada laikoma, kad susitarimas pažeistas; kaip skatinama už susitarimo vykdymą; kaip baudžiama už jo nevykdymą.

Į tokį susitarimą įtraukti konkrečias, vaikui suprantamas skatinimo ir baudimo priemones:

Skatinimas:

– leisti užsiimti tam tikra kasdienine veikla;
– pailginti 10-15 min. mėgstamų užsiėmimų laiką prieš miegą;
– duoti pinigų smulkioms išlaidoms ar norimam daiktui įsigyti (už tam tikrą periodą, pvz., savaitę).

Bausmės:

– atsižvelgti į tai, kas vaikui svarbu, ką mėgsta, ko prašo ir parinkti pagal tai bausmes;

- bausmės turi būti ne per didelės, atitinkančios netinkamo elgesio pasireiškimus;
- bausmę taikykite iškart po prasižengimo.

Panaudoti suaugusiojo dėmesį kaip skatinimo ar baudimo priemonę: ignoruoti vaiką, jei jis blogai elgiasi, o elgesiui pasikeitus, atkreipti į jį dėmesį, pastebėti jo norą dirbti, veiklos rezultatus, akivaizdžiai tai parodyti.

Labai efektyvūs yra ilgesnio laiko susitarimai, kuriuose fiksuojamas netinkamas ir pageidaujamas elgesys (balų, taškų, žetonų sistema). Rezultatai suvedami baigiantis dienai, savaitei. Pradedama nuo trumpalaikių susitarimų, vėliau pereinama prie susitarimų ilgesniam laikotarpiui.

Reikia parinkti veiklos sritį, kurios korekcija yra pagrindinis tikslas (pvz., jei vaikas negali susikaupti klasėje, tai skatinama už ilgesnį produktyvų darbą; jei jis neturi valios ruošti pamokų namie, tai skatinama už namų darbų paruošimą).

„Tiems, kas mano, kad tėvai jiems skolingi“

Mažas berniukas priėjo prie motinos, kai jinai ruošė vakarienę ir padavė popieriaus lapą. Motina nusišluostė rankas su prijuoste ir pradėjo skaityti:

Už žolės nupjovimą: 20 Eu

Už šios savaitės savo kambario sutvarkymą: 4 Eu

Apsipirkimas parduotuvėje už tave: 2 Eu

Broliuo – kūdikio prižiūrėjimas, kai eidavai į parduotuvę: 1 Eu

Šiūkšlių išnešimas: 4 Eu

Už gerus pažymius: 20 Eu

Už kiemo valymą ir grėbstymą: 8 Eu

Iš viso skolinga: 59 Eu

Motina pažvelgė į jį, ir berniukas pamatė jos akyse prabėgant prisiminimus. Ji paėmė tušinuką ir parašė:

Už devynis mėnesius, kai aš tave nešiojau savyje: nemokamai.

Už visas naktis praleistas prie tavęs gydant ir meldžiantis už tave: nemokamai.

Už visus pastangų metus ir pralietas ašaras: nemokamai.

Už visas naktis, praleistas baimėje dėl tavo ateities: nemokamai.

Už žaislus, maistą, drabužius, ar netgi tavo nosies nuvalymą: nemokamai.

Sūnau, kai visą tai sudedi, mano meilės kaina tau: nemokama.

Kada berniukas perskaitė, ką jo motina parašė, su didelėmis ašaromis akyse tiesiai pažvelgė į ją ir pasakė: „Mama, aš tave labai myliu“. Tada jis paėmė tušinuką ir didelėmis raidėmis parašė:

„Apmokėta su kaupu“. (Autorius: Bruno Ferrero)

TĖVŲ SUSITIKIMAS „ PUSMEČIUI PASIBAIGUS...“

Mylėti vaiką- tai atskleisti jo grožį, vertę, svarbą, suprasti jį, džiaugtis jį sutikus, drauge leisti laiką, nuoširdžiai bendrauti, vienas kitam dovanoti ir vienas iš kito prisiimti žmoniškumą.

Tad su Dievo pagalba ir pačių nuolatinėmis pastangomis pirmyn su gera nuotaika į savo vaikų ugdymo kūrybinį procesą.

Anketos „Mokiniai apie save” analizė.

Anketa „Mokiniai apie save“

1. Aš moku kurti, fantazuoti. (visada, dažnai, retai)
2. Aš domiuosi, kas vyksta aplinkui. (visada, dažnai, retai)
3. Aš turiu savo nuomonę. (visada, dažnai, retai)
4. Aš moku dirbti savarankiškai. (visada, dažnai, retai)
5. Aš laikausi žodžio. (visada, dažnai, retai)
6. Aš esu draugiškas (-a) su vaikais ir su suaugusiais. (visada, dažnai, retai)
7. Aš skaitau knygas, meistrauju, piešiu, muzikuoju, sportuoju. (visada, dažnai, retai)
8. Aš laiku atvykstu į pamokas, kitus užsiėmimus. (visada, dažnai, retai)
9. Aš atlieku namų darbus. (visada, dažnai, retai)
10. Aš stengiuosi mokytis. (visada, dažnai, retai)
11. Aš dirbu kruopščiai. (visada, dažnai, retai)
12. Aš mėgstu vadovauti. (visada, dažnai, retai)
13. Aš noriu pirmauti. (visada, dažnai, retai)
14. Aš moku susivaldyti. (visada, dažnai, retai)
15. Aš moku planuoti savo darbą. (visada, dažnai, retai)

Anketos tėvams „Tėvai apie namų darbų užduotis“ analizė.

Anketa „Tėvai apie namų darbų užduotis“

1. Ar Jūsų vaikas noriai eina į mokyklą?
2. Vaikas namų darbus atlieka... (noriai, nenoriai, savarankiškai, su kitų pagalba)
3. Namų darbų užduotys... (sunkios, nesunkios, suprantamos, nesuprantamos, įdomios, neįdomios)
4. Kiek laiko Jūsų vaikas ruošia namų darbus?
5. Ar vaikas drįsta paprašyti mokytojos papildomos pagalbos?
6. Ar netenka už vaiką atlikti namų darbų užduočių? (dažnai, kai kada, niekada)
7. Ar vaikas savarankiškai sugeba susirasti papildomą medžiagą iš įvairiausių informacijos šaltinių? (dažnai, kai kada, niekada)
8. Kaip skatinate savo vaiką?

I-ojo pusmečio mokymosi rezultatų apžvalga (bendras klasės portretas).

Lankstinukas tėvams „Piešinys“

Ateina į pasaulį Žmogus...Dalelė visumos ir jis pats- pasaulis.

Ateina susijęs begale ryšių- esamų ir užkoduotų,-kuriuos jis sugebės arba nesugebės atpažinti, atrasti, išsaugoti.

Iš pradžių žmogus stebi, klauso, uodžia, lyti- nesąmoningai priimdamas visa, kas jį supa.

Kaip baltas popieriaus lapas, kuriame pasaulis netrukdomas piešia save...

Bet ateina metas, kai tame painiame piešinyje žmogus pasigenda savęs, ir tarsi perimdamas pieštuką, taria: „Toliau aš pats“. Kokia saldi ir sunki ta akimirka, užtrunkanti nei ilgiau, nei trumpiau- gyvenimą.

Pieštukas žmogaus rankose. Linija nenutrūkstanti, trintuko neduota, klaidos kainanetikri ryšiai, disharmonija viduje ir aplink, nusivylimas ir skausmas.

Laikrodis negailestingai tiksi. Gerai, kai greta kiti žmonės-visada pasiruošę padėti, patarti, užjausti... Ir tik tada žmogus pajunta, kaip kažkas švelniai vedžioja jo ranką teisinga kryptimi. Žmogus viskam atranda tikrąją vietą.

TĖVŲ SUSITIKIMAS „KAIP UGDANT VAIKĄ, NAUDOTIS TAISYKLĖMIS IR RIBOMIS. KAIP JŲ LAIKOMĖS?“

Šeima traktuojama kaip vienas svarbiausių vaiko ugdymo ir ugdymosi, visuomenės raidos veiksnių. Ugdymo įstaigų ir šeimos bendradarbiavimo svarbą akcentuoja naujausi Lietuvos švietimo dokumentai, metodiniai leidiniai. Tiek mokslinė, tiek pedagoginė literatūra išskiria šeimą kaip pagrindinę vietą asmenybei formuotis.

Mokykloje gana daug grubių, nesivaldančių, irzlių, agresyvių, besityčiojančių iš bendraamžių, mokytojų, negirdinčių ramaus balso tono, nevykdančių aiškių nurodymų, prašymų, siekiančių manipuliuoti mokytojų gerumu, paslaugumu mokinių.

Auklėjant vaikus būtina pastoviai juos prižiūrėti, vaikais iki 9 m. labiau rūpintis, mažiau pasitikėti, būti nuosekliems, neparodyti savo bejėgiškumo, išsaugoti savitvardą, išvengti besikartojančių scenų dėl vaiko elgesio, besitęsiančios suirutės, per daug nenuolaidžiauti vaikams, nepataikauti vaikų norams, nepildyti visų jų pageidavimų (turi žinoti, kad jie gali prašyti, bet nebūtinai gaus) – mokėkite pasakyti „NE“, vaikų auklėjime taikyti pozityvius auklėjimo metodus, kurie padeda išugdyti valingus ir paslaugius vaikus.

Aktyvūs vaikai greitai tampa nevaldomi, jei jie iš anksto nežino nustatytų taisyklių, nežino, kas viskam vadovauja. Todėl reikia labai aiškiai pasakyti, ko iš jų norima, parengti veiksmų planą, už sėkmę pagirti, už klaidas atleisti. „Kontroliuojami vaikai jaučiasi saugesni, gali normaliai vystytis“ (J. Gray).

Pozityvių auklėjimo metodų veiksmingumą lemia 5 principai:

- gali būti kitoks;
- klysti žmogiška;
- galima rodyti neigiamus jausmus;
- daug norėti galima;
- galima prieštarauti, bet padėties šeimininkai vis tiek yra mama ir tėtis.

J. U. Rogge knygoje „Tėvai nustato ribas” pritariama, kad „vaikams reikia tvirto asmens, į kurį jie galėtų atsiremti.<...> Kai suaugusieji nebeauklėja ir mano, kad vaikai jau susiorientuos patys, suyra vaikų ir tėvų tarpusavio santykiai. Vaikai pasijunta palikti likimo valiai, ryšys nutrūksta...Prieštaraudami vaikai parodo, jog jie gerbia save“. Tėvams nustatčius ribas, vaikai jaučiasi saugesni. Ribos sukuria vaikui pažįstamą erdvę, kurioje jis geba orientuotis. Ribos turi nuolat kisti. Bet svarbiausia- mylėti savo vaikus. Į tėvų meilę vaikai atsako savo meile, juos gerbia, laiko autoritetais ir patys stengiasi tokie būti.

Mėgdžiojimas- viena iš įgimtų vaiko savybių. Stebėdami tėvų elgesį, iš jų vaikai perima teigiamus ir neigiamus bruožus. Jie stengiasi sąmoningai ar nesąmoningai juos atkartoti. Tad geriau ne pasakoti, kaip tinkamai elgtis, bet parodyti tai savo elgesiu. Pastaraisiais metais vis daugiau tėvų kratosi atsakomybės. Savo vaikų auklėjimą nori primesti įvairioms institucijoms (darželiams, mokykloms, dienos centrams ir t. t.). Tėvai turėtų suvokti, kad kaip tik šeima turi padėti susiformuoti vaiko požiūriui į vertybes, padėti jam pasirengti gyvenimui, išugdyti jo charakterį.

Klasėje, kalbant apie vertybes, tie mokiniai, kurie svarbiausia vertybe įvardijo ŠEIMĄ, neturi elgesio problemų, arba, kartą suklydus ir apie tai pasikalbėjus, to nebekartoja.

Tie mokiniai, kurie svarbiausiomis vertybėmis įvardijo PINIGUS, ŠAUTUVUS, NAMUS, KOMPIUTERIUS, IŠMANIUOSIUS TELEFONUS, vos ne kasdien pažeidinėja taisykles, susitarimus, nesilaiko elgesio ribų. Tos pačios problemos tęsiasi metai po metų. Atrodo, kad tik šiandien atėjo mokytoja į klasę ir pradėjo reikalauti tinkamo, kultūringo elgesio, pareigų atlikimo ir t. t. Nei vaikai, nei jų tėvai į mokytojų pastabas nereaguoja – tai įrodo tokio pat turinio tiek anglų kalbos mokytojos, tiek klasės auklėtojos pastabos.

Anketos „Laikaisi taisyklių susitarimų, ribų“ analizė.

Anketa „Laikaisi taisyklių, susitarimų, ribų“

1. Klasėje esu draugiškas (-a). (visada, dažnai, kai kada)
2. Turiu savo nuomonę ir gerbiu kitų. (visada, dažnai, kai kada)
3. Laikaisi duoto žodžio, elgiuosi sąžiningai. (visada, dažnai, kai kada)
4. Dirbdamas (-a) poroje, grupėje, sutariu su draugais. (visada, dažnai, kai kada)
5. Atlieku visas klasės budėtojo pareigas. (visada, dažnai, kai kada)
6. Nevėluoju į pamokas. (visada, dažnai, kai kada)
7. Laiku pasiruošiu pamokoms. (visada, dažnai, kai kada)
8. Turiu visas reikiamas mokymosi priemones. (visada, dažnai, kai kada).
9. Sauguju savo ir mokyklos daiktus. (visada, dažnai, kai kada)

10. Atlieku namų darbus. (visada, dažnai, kai kada)
11. Skaitau knygas. (visada, dažnai, kai kada)
12. Namuose pats (-i) susidedu mokymosi priemones kitai dienai. (visada, dažnai, kai kada)
13. Namuose vadovauju tėvams. (visada, dažnai, kai kada)
14. Aš klausau mokytojų, nes jų nuomonė man yra svarbi. (visada, dažnai, kai kada)
15. Laikausi klasėje priimtų taisyklių ir susitarimų. (visada, dažnai, kai kada)
16. Moku priimti savo sprendimus, pasakyti „ne“. (visada, dažnai, kai kada)

Patarimai tėvams (lankstinukas)

- Rūpinkitės savo vaikais. Kalbėkitės. Daug bendraukite. Skiepykite jiems amžinas vertybes. Būkite jiems geru pavyzdžiu. Mylėkite juos protinga meile.
- Nepalikite savo vaikų auklėti gatvei.
- „Maži vaikai – maži vargai, dideli vaikai – dideli vargai.“ Taip byloja liaudies išmintis.
- Linkiu grįžus apkabinti, pabučiuoti savo vaikus, nuoširdžiai pasikalbėti, nubrėžti tikslias elgesio ribas, aiškiai pasakyti, kada ir ką jie turi padaryti, kaip bus už tai pamaloninti.

TĖVŲ SUSITIKIMAS „Į PAGALBĄ SAVO VAIKUI“

Veiksniai, lemiantys sėkmingą ugdymąsi:

- REŽIMAS:

eiti miegoti ne vėliau kaip 21 val., taip pat ir savaitgaliais;

laiku atsikelti, kad galėtų neskubėdamas išeiti į mokyklą;

pusryčiai – būtini;

ne pro šalį pietų miegas.

- APSAUGA IR PASITIKĖJIMAS:

nebarkite vaiko mokytojui ar kitam pašaliniui asmeniui girdint;

būkite savo vaiko sąjungininku;

nekritikuokite mokytojo prie vaiko;

būkite su vaiku sąžiningi;

tesėkite pažadus.

- ĮVERTINIMAS IR BESĄLYGIŠKA MEILĖ:

nebūkite įsitikinę, kad Jūsų vaikas būtinai bus pirmūnas;

kai barsite už nesėkmes, pirmokėlis manys, kad nebemylite;

leiskite vaikui suprasti, kad ne visada tikitės tik gerų įvertinimų;

nelyginkite vaiko su kitais draugais, klasiokais.

- „KAM MAN TO REIKIA?“:

yra vaikų, kurie nesupranta, kam reikia mokytis;

sudarykite situaciją, kurioms išspręsti reikės tik mokykloje įgytų žinių;

visada rodykite susidomėjimą tuo, ką vaikas išmoko naujo, ką sužinojo.

- MOKYKLOJE LYDĖS SĖKMĖ, JEI VAIKUI PADĖSITE:

išmokti bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiais;

skatinsite domėtis ir klausti;

skatinsite neišsigąsti nesėkmių;

parodysite, kad gali pasitikėti suaugusiais.

- TIKĖKITE SAVO VAIKU IR MYLĖKITE JĮ TOKI, KOKS YRA, O NE TOKI,

KOKS JUMS PATIKTŲ.

Mokymosi sunkumai:

1. Skaitymo suvokimas, spėliojimas.

Patarimas – grožinės literatūros skaitymas kasdien.

2. Rašto kultūra. Skubėjimas. Dėmesingumo stoka. Taisyklių netaikymas.

Patarimas- grožinės literatūros skaitymas kasdien, tekstų nurašinėjimas.

Patarimai tėvams (lankstinukas)

Mokykloje lydės sėkmė, jei vaikas:
mokės klausyti ir išgirsti,
gebės laikytis taisyklių ir priimti naujas situacijas,
turės valios, ypač – išlaikyti dėmesį,
bus smalsus, norės daug sužinoti,
bus skatinamas mokykloje ir namuose,
neturės baimės jausmo ir nerimastingumo dėl mokyklos.

Pasiūlymas pažiūrėti tėvams eksperimentą su vaikais ir zefyru.

[x202aMarshmallow testx202crlm .avi](#)

Eksperimento idėja labai paprasta: 4 metų vaikui ant stalo prieš jį padedamas vienas zefyras ir leidžiama suvalgyti jį arba palaukti 20 minučių ir gauti dar vieną zefyrą. Vaikui laukti 20 minučių yra tas pats, kas suaugusiam kavinėje užsakyti kavos ir gauti atsakymą, kad kavos teks laukti 2 val.

Eksperimento rezultatai labai įdomūs. Du trečdaliai vaikų zefyrą suvalgo, o likęs trečdalis išlaukia ir gauna dar vieną.

Dar įdomiau tai, kad po eksperimento praėjus 15 metų, kuomet dalyvavę vaikai užaugo ir tapo paaugliais, visi 100% nesuvalgiusių zefyro, labai sėkmingai tvarkėsi su gyvenimu ir jiems puikiai sekėsi mokslai, o 85% vaikų, suvalgiusių zefyrą, tose pačiose srityse turėjo problemų.

TĖVŲ SUSITIKIMAS „PIRMOKŲ ADAPTACIJA MOKYKLOJE“

Anketos tėvams analizė

Anketa tėvams „Ką mano pirmokų tėvai?“

1. Ar jūsų vaikas noriai eina į mokyklą?
2. Kas jam labiausiai patinka mokykloje?
3. Ar noriai jūsų vaikas mokosi?
4. Kaip vaikui sekasi mokykloje?
5. Kokios nuotaikos vaikas grįžta iš mokyklos?

Prisitaikymo (adaptacijos) laikotarpis tęsiasi ne savaitę ir ne dvi. Kartais tas periodas tęsiasi iki pusmečio. Tai priklauso nuo daugelio faktorių: vaiko gebėjimo bendrauti su aplinkiniais, individualių asmenybės savybių, vaiko pasirengimo mokyklai lygio, mokymo programų sudėtingumo, artimųjų palaikymo.

Jeigu adaptacija vyksta sėkmingai, vaikas džiaugiasi mokymosi procesu, savarankiškai, noriai atlieka užduotis, giriasi tarpusavio santykiais su klasiokais ir mokytojais.

Ne mažiau svarbus adaptacijos mokykloje faktorius- suolo draugas.

Mokykla ypač nusivilia, sunkiai adaptuojasi uždari, drovūs vaikai, taip pat tie, kurie šeimoje neturėjo aiškių pareigų, reikalavimų, jiems nebuvo nubrėžtos leistino elgesio ribos, tie, kuriems tėvai nuolat kartojo, jog jie patys geriausi, protingiausi, nusipelnę dėmesio, nebrandūs mokyklai (emociškai ir socialiai) vaikai.

Jei adaptacija užtrunka ilgiau nei 2 mėn., diagnozuojama, kaip adaptacijos sutrikimas, kuris pasireiškia daugybe požymių: vaiko nuotaika ima svyruoti, atsiranda baimė, kurios iki tol vaikas nejautė, arba grįžta kamavusi ankstyvoje vaikystėje. Kamuoja neramūs, baisūs sapnai, vaikas blogai miega, mažiau valgo, gali pradėti naktį šlapintis į lovą, graužti nagus.

Vaikas rytais ašaroja, prašo palikti namuose, sako, kad nenori eiti į mokyklą, kad jis blogai jaučiasi („skauda“ pilvą, galvą...). Kuo gali padėti tėvai?

- Stebėkite, kokios nuotaikos atžala išeina į mokyklą ir grįžta.
- Kalbėkitės su vaiku, stenkitės jį išklaudyti, atsakyti į klausimus. Vaikui lengviau įveikti adaptacijos problemas, kai jaučia, kad tėvams rūpi, kaip jam sekasi, kai gali dalytis įspūdžiais ir išgyvenimais.

- Nenuvertinkite atžalos: „Tu nieko nesugebi gerai padaryti“, „Ar galima iš tavęs tikėtis ko nors daugiau?“. Tai tik dar labiau padidina vaiko nepasitikėjimą ir nusivylimą savimi.
- Ugdykite teigiamą savęs vertinimą: kuo dažniau apkabinkite, priglauskite, pripažinkite vaiko jausmus ir išgyvenimus. Pagirkite, paskatinkite vaiką už tai, ką jis daro gerai, o ištikus nesėkmei, nuraminkite, padrąsinkite.
- Mokykite vaiką priimti jo amžiui tinkamus sprendimus, leiskite jam klysti, nes iš klaidų mokomasi.
- Atskirkite vaiko asmenybę nuo jo elgesio, pvz., užuot peikę: „Tu blogas, negeras“ ,sakykite: „Man nepatinka, kai tu...“.
- Kalbėkitės su vaiku apie jo gyvenimą, klauskite ir dėmesingai klausykite.
- Domėkitės vaiko veikla, skatinkite jį sportuoti, eksperimentuoti, piešti, vaidinti.
- Rodykite pageidaujamo elgesio su vaiku ir kitais žmonėmis pavyzdžius.
- Nestiprinkite mokyklos baimės.
- Dažniau bendraukite su mokytoja.

Anketos „Kaip aš jaučiuosi mokykloje?“ analizė.

Anketa „Kaip aš jaučiuosi mokykloje?“

1. Ar noriai eini į mokyklą? (taip, ne, kartais)
2. Žaisdamas laikaisi taisyklių, susitarimų. (taip, ne, kartais)
3. Moku išklaudyti, nepertraukti kalbančiojo. (taip, ne, kartais)
4. Padedu draugui. (taip, ne, kartais)
5. Man sekasi mokykloje. (taip, ne, kartais)
6. Mokytoja mane supranta, man padeda. (taip, ne, kartais)
7. Moku taikiai išspręsti problemą. (taip, ne, kartais)
8. Jaudinuosi, kai reikia pasakyti savo nuomonę. (taip, ne, kartais)
9. Moku dirbti kartu su draugais. (taip, ne, kartais)
10. Moku paguosti, užjausti. (taip, ne, kartais)
11. Kaip aš jaučiuosi mokykloje? (puikiai, labai gerai, gerai, blogai)

Istorija apie gėles (lankstinukas)

Kartą mama atėjo į kambarį pas berniuką su dviem gėlių vazonėliais. Ir sako: „Tu laistyk tas gėles ir jos tave pradžiugins“. Berniukui viena gėlė patiko labiau, jis laistė ją, o mintyse galvojo: „Gražuolėle tu mano.“ O kita gėlė nepatiko, gal vazonas buvo negražus, todėl jai sakė: „Išmesčiau tave, bet mama supyks“. Po kurio laiko viena gėlė išleido pumpurėlį, o kita nunyko, pradėjo vysti akyse. Mama sako: „Gal tu jos nelaistei? Kas čia galėjo atsitikti?“ Mama pasiėmė

gėlę, laistė ją ir kalbėjo; „Žydėk, gėlyte, tave laistysiu, o tu mane džiuginsi“. Gėlė atsigavo. Nesuprato mama, kame esmė. Tik viena gėlė žinojo paslaptį, bet nemokėjo papasakoti.

Koks galėtų būti šios istorijos pavadinimas? Mes būname ir gėlėmis ,ir laistytojai. Mes irgi „laistome“ vaikus savo žodžiais, kad jie augtų.

ŽAIDIMAS „RAIDĖ“.

(Išsitraukti raidę ir pasakyti iš tos raidės žodį, kuris skatina žmogų augti, žydėti, pvz., A- atidumas, G- gerumas ir pan.)

TĖVŲ IR VAIKŲ BENDRAS SUSITIKIMAS „VAIKŲ JAUSMAI“

Apšilimo žaidimas. Tėvai nuo siūlų kamuolio nusitraukia norimą galą siūlo. Pasakoja apie save (arba apie savo vaiką) tol, kol tą siūlą apsuka ant rodomojo piršto.

Bet kas tas žmogus? Kur jis slapstosi? Kūne jo nerasta... Kūnas tikrai įrankis, nors ir nelabai nuostabus. Žmogaus nesupainiosi su jokia kita gyva būtybe. Kodėl? Žmonės skiriasi vienas nuo kito. Apsidairykime. Kiek mėlynakių, pilkaakių, žaliaakių, rudakių? Kiek šviesiaplaukių, tamsiaplaukių..., ilgaplaukių, trumpaplaukių/ Kiek ilganosių, trumpanosių, riestanosių, smailianosių ir niekuo neypatingomis nosimis?...

Žmonės skiria vardai. Tačiau kartais vardai sutampa, o žmonės skirtingi. Dažnai žmonės pyksta ant savęs, kad jie jaučia, turi jausmus. Meilė, džiaugsmas, pagarba, prierašumas mums atrodo priimtini, tačiau baimė, nerimas, pyktis, pagieža, agresija atrodo grėsmingai... Reikia atsiminti, kad „nesveikų“ ar „patologinių“ jausmų nėra. Nėra nei gerų, nei blogų jausmų. Visi emociniai išgyvenimai yra mūsų vidinio gyvenimo dalis, kuri atitinka situaciją, kurioje šiuo metu esame. Pirmiausia, turime gerai suprasti, kas mumyse vyksta, t. y. pažinti savo jausmus.

Jausmus galime pažinti per kūną (įsitempę raumenys rodo baimę, kylančios ašaros-sielvartą, gėdą, bejėgiškumą, virpančios rankos- susirūpinimą, įtampą ir t.t.). Jausmams reikia leisti būti. Apie išgyvenimą pasipasakoti draugui, mamai, patikimam žmogui. Įsiūtį ar pyktį galima piešti popieriuje- piešiama tol, kol jausmas atslūgsta. Boksuoti pagalvę, šaukti tuščiam kambaryje, plėšyti senus laikraščius, energingai mankštintis ir kt. Aprašius išgyvenimą, lapą suplėšyti.

Praktinis darbas. Vaikai tėvams sako, o jie užrašo.

Aš jaučiu pyktį, kai .... Tada aš.....

Aš jaučiu bejėgiškumą, kai... Tada aš ...

Aš jaučiu baimę, kai. Tada aš ...

Aš džiaugiuosi, kai. Tada aš...

IŠVADA: tai žaidimas savo jausmams geriau pažinti. Jis rodo jausmų įvairovę, jausmų supratimą.

Praktinis darbas porose. Išsitraukia kortelę su užrašytu jausmu ir jį suvaidina mimika, gestais, kūno laikysena ar pan. Kiti atspėja. (Kortelėse: laimingas, liūdnas, vienišas, nuobodžiaujantis, pavargęs, piktas, išsigandęs, išdidus, kvailas)

Patarimai tėvams (lankstinukas)

- Leiskite egzistuoti visiems savo jausmams;
- Visada stenkitės atpažinti ir įvardinti savo jausmą;
- Nebijokite pripažinti turį pačių nepatraukliausių jausmų. Atminkite, kad tokią teisę turi ir vaikai;
- Pasakykite savo jausmus vaikams. Tai skatina juos elgtis taip pat;
- Mokykite vaikus atpažinti ir įvardyti savo jausmus;
- Neslopinkite nemalonių jausmų;
- Labai įdėmiai ir pagarbiai klausykitės, ką jums sako vaikai;
- Neskubėkite vaikus guosti, leiskite išsipasakoti.

Pabaigai. Trys linkėjimai mano vaikui.

TĖVŲ SUSITIKIMAS „PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖS UGDYMAS MŪSŲ VAIKUOSE“

Naudingos nuorodos susitikimų pradžiai:

<https://www.youtube.com/watch?v=yMt2uShZ67g>

Tėvai - pavyzdys vaikams...

<https://www.youtube.com/watch?v=7d4gmdl3zNQ>

Vaikai seka tėvų pavyzdžiu.

<https://www.youtube.com/watch?v=HUY2sAD1b0U>

<https://www.youtube.com/watch?v=cQOeaMSzA70>

Pakalbėti šia tema skatina tai, kad klasėje išryškėja tokia problema, kaip pareigos ir atsakomybės prieš klasės draugus, mokytojus, tėvus stoka vaikuose.

Vis dažniau iš tėvų girdima tokia nuomonė, kad sunku vaiką priversti skaityti, paruošti visus namų darbus, padėti namuose, susitvarkyti savo daiktus, kambarį, vis dažniau pasireiškia vaikų abejingumas viskam, nenoras. Dažnai suaimanuojame, kad mūsų laikais to nebuvo. Kas gi lėmė tokį vaikų pasikeitimą?

Šių dienų vaikų tėvai patyrė socialines, politines permainas, pasikeitimus mokslo, technikos srityse, pramonėje. Tokios permainos atsispindi ne tik visuomenės, bet ir kiekvienos šeimos gyvenime. Nenuostabu, kad šiandien suaugusieji sutrikę, pasimetę, ieškantys savo vietos šioje visuomenėje. Visa tai persiduoda ir jų vaikams. Vaikas visais pojūčiais suvokia, stebi suaugusiųjų nuotaikas, elgseną, žino tėvų reikalavimus, perima, jų vertybines nuostatas.

„Normali“ šeima leidžia artimai bendrauti, sukurti psichologinį komfortą, padėti vienas kitam, patirti savo reikšmingumą, artimo meilę, užuojautą, pagarbą. Dabartiniu laiku šeimos problemos tapo ypač opios: tėvai ir vaikai vis dažniau atsiskiria vieni nuo kitų, jie vis dažniau užsiėmę, kaskart vis mažiau laiko lieka bendravimui, bendram darbui, poilsiui. Dažnai tėvai, išleidę vaiką į mokyklą, visą atsakomybę už jo ugdymą perduoda mokytojams. Šiandien pradinių klasių mokytojui dažnai tenka kompensuoti tai, ko vaikas negavo šeimoje, švelninti neigiamą aplinkos įtaką.

Vaikai turi geresnes sąlygas lavinti individualius gebėjimus. Didelė pasirinkimo laisvė. Pagaliau išstobulinta vaiko teisių apsaugos sistema. Visa tai puiku. Deja, dažnai

pamirštama, kad jau nuo pat mažens turi būti ugdomas pareigos ir atsakomybės jausmas. Vaikas turi įsisąmoninti, kad didesnės teisės uždeda ir didesnes pareigas.

Būdingas šiandienos bruožas, kad vaikai patiria didelį gyvenimo sąlygų skirtumą, turtinę diferenciaciją. Norint pasiekti, kad kiekvienas vaikas mokykloje jaustųsi orus, nežeminamas, mokykla didelį dėmesį turi skirti vaiko asmeninio saugumo puoselėjimui.

Mūsų vaikai gyvena techninių priemonių perpildytame pasaulyje. Taigi, šiandieninei mokyklai tenka spręsti daug neatidėliotinų uždavinių. Tam būtina darna su šeima, nes ji- pirmoji vaiko asmenybės ugdymo mokykla, ir tėvams tenka didžiausia atsakomybė už vaiko auklėjimą. Tėvai turi žinoti savo vaikų interesus, polinkius, domėtis vaikų gyvenimu ir mokslu, matyti ne tik gerąsias savo vaikų savybes, bet ir objektyviai vertinti ir blogąsias. **YPAČ REIKŠMINGAS TĖVŲ PAVYZDYS.**

Gali rašyti nerašiusi įvairių įspėjimų, prašymų, bet jei tėvai neturi laiko pasirūpinti, kaip atrodo vaiko kuprinė, sąsiuviniai, kokie jo pasiekimai, tai apie kokią atsakomybę ir pareigos ugdymą kalbėti? Jeigu vaikas gyvena nuolat kritikuojamas, jis išmoksta abejoti savo sprendimais, menkinti ne tik savo, bet ir kitų sugebėjimus, gyventi nuolat laukdamas neišvengiamo pasmerkimo. Kai tėvai jautriai klausosi, susilaiko nuo žeidžiančių komentarų ir išreiškia savo jausmus bei reikalavimus neįžeisdami vaiko, jis pradeda keistis.

Tėvų nuostatos turėtų rodyti vaikui, kad už namų darbus visiškai atsako jis pats. Tėvai neturėtų nuolat raginti vaikus ruošti pamokas. Kai tėvai prisiima per didelę atsakomybę už vaikų namų darbus, vaikai mielai leidžia jiems tai daryti, ir tėvai neatsikrato tos naštos. Tėvai turi aiškiai išreikšti, kad „namų darbai- tavo atsakomybė, jie tau yra tai, kas mums yra darbas“.

Pagrindinė namų darbų reikšmė yra ta, kad jie suteikia vaikams savarankiško darbo patirtį. Tėvai gali tik sukurti vaikui tinkamą pamokoms ruošti aplinką ir padėti jam pasirinkti tinkamą šiam darbui laiką.

Anketos mokiniams „Mano pareigos“ analizė.

Anketa „Mano pareigos“

1. Kokios tavo pareigos namuose?
2. Kas tau padeda ruošti namų darbus?
3. Kaip tave skatina?
4. Kaip tave baudžia?

Praktinis darbas grupės. Tėvai pasidalina patirtimi apie tai, kaip baudžia ir kaip skatina savo vaikus. Tai surašo lapeliuose ir pristato.

Lankstinukas tėvams

L.Tolstojus apie vaikų auklėjimą: „Aš apie auklėjimą niekada nerašiau, todėl, kad manau – auklėjimas susideda iš paties suaugusiojo žmogaus judėjimo į priekį, auklėjimosi – tik tuo žmonės įtakoja kitus, auklėja juos. Ir tuo labiau vaikus, su kuriais jie susiję. Būti teisingu ir sąžiningu su vaikais, neslepiant nuo jų to, kas vyksta mūsų sieloje – vienintelis auklėjimas.

O štai pedagogika yra mokslas apie tai, kaip, pačiam gyvenant lengvabūdiškai, daryti „gerą“ įtaką vaikams. Panašiai veikia mūsų medicina – kaip, gyvenant prieš gamtos dėsnius, būti sveiku.

Mokslai šie yra gudrūs ir tušti, ir niekada nepasiekiantys savo tikslo. Visi auklėjimo sunkumai išplaukia iš to, kad tėvai, ne tik netaisydami savo trūkumų, bet dar ir pateisindami juos, nori nematyti šių trūkumų savo vaikuose.“

DAR KELETAS ĮDOMYBIŲ, KURIAS GALIMA PANAUDOTI TĖVŲ SUSITIKIMUOSE...

Kaip prakalbinti vaiką, kuris nepasakoja dienos įvykių?

1. **Kaip praėjo diena?** Jei iš pradžių vaikas nenori pasakoti ar atsakinėja trumpai - „blogai“, „gerai“, „normaliai“ ir pan., nereikia daryti apklausos, traukti iš jo kiekvieną žodį. Galima pasakyti: „Na, gerai, nenori, nepasakok, bet žinok - man tai įdomu. O aš šiandien veikiau tą ir tą...“ Laikui bėgant net uždariausias, savarankiškiausias vaikas pradės dalintis su jumis tuo, kas guli jam ant širdies. Patikrinta praktiškai. Beje, su vyrais ši taktika irgi veiksminga.

2. **Kaip sekasi tavo draugams?** Galima paklausti apie konkretų draugą, jeigu žinote apie įvykius iš jo gyvenimo, o galima klausti apie visus draugus. Pavyzdžiui: „Kaip manai, kuris iš tavo draugų man labiausiai patinka? Kodėl? Papasakok apie geriausią savo draugą. Kokių savybių turi turėti geras draugas? Ką smagiausia tavo draugas yra tau padaręs? Kuriais savo draugais labiausiai didžiuojiesi? Kodėl? Ar pasakojai savo draugams apie mane? Jei sužinotum, kad tavo draugas kažką pavogė, ką darytum?“ Kaip suprantate, tai klausimai įvairiam amžiui ir įvairiems atvejams.

3. **Kas gero šiandien įvyko?** Net lietingiausią ir niūriausią dieną po matematikos kontrolinio galima pagalvoti ir atsiminti malonių smulkmenų. O jei nepavyksta atsiminti, imti ir sugalvoti, kaip save pralinksminti ir pradžiuginti. Pavyzdžiui, neplanuotai nueiti į kiną, visai šeimai pažaisti stalo žaidimą ar atsigulti ir pasvajoti, kaip ir kur atostogausite ar praleisite artimiausią savaitgalį. Tokios fantazijos ir jus, ir vaiką išves nuo sunkių minčių į teigiamas emocijas.

4. Ar tau reikalinga pagalba? Visi žinome, kaip sunku paprašyti pagalbos. Vaikas, kuris neįpratęs sulaukti pagalbos dėl smulkmenų, juo labiau nesikreips į jus iškilus sudėtingesnei situacijai, todėl reikia pradėti nuo mažų dalykų - padėti susitvarkyti kambarį, paruošti pamokas, rasti sprendimą, kilus sunkumams. Nebijokite išlepinti sūnaus ar dukters, juk kuo daugiau padedate su smulkmenomis, tuo didesnė tikimybė, kad kilus rimtam konfliktui vaikas kreipsis patarimo į jus. Žinoma, tai nereiškia, kad reikia viską daryti už vaiką. Ir dar nedidelis, bet svarbus patarimas - klausydamiesi vaiko pasakojimo, neskubėkite smerkti, komentuokite tik tada, kai jūsų paklausia. Tegu jūsų akys būna viename lygyje (jei vaikas mažas, pasilenkite prie jo, paimkite jį ant rankų ar atsisėskite šalia). Neignorruokite fizinio kontakto, apsikabinkite, paimkite už rankos. Jei jūsų nuotaika prasta ar neturite laiko, sąžiningai pasakykite vaikui apie tai ir susitarkite, kada vėliau galėsite pasikalbėti.

<http://www.tavovaikas.lt/mokinys/pradinukas/4-klausimai-kuriuos-vaikui-reikia-uzduoti-kasdien.d?id=70245646>

Klasės sutartis

Mes tėvai:

- ✓ Domimės vaiko pasiekimais, įvairiais būdais skatiname vaiko pažangą;
- ✓ Randame laiko pokalbiams su mokytoja apie vaiko ugdymo (-si) rezultatus;
- ✓ Pagal galimybes dalyvaujame vaiko ugdymo (-si) procese;
- ✓ Neturėdami galimybės dalyvauti klasės susirinkimuose, pasitarimuose ar kituose mokytojos organizuojamuose renginiuose, savaitės laikotarpyje kreipiamės į mokytoją individualiai;
- ✓ Perskaitome visus įrašus elektroniniame dienyne bei kitą siunčiamą informaciją iš mokyklos.

Aš mokytoja:

- ✓ Nuoširdžiai padedu mokiniams siekti kuo geresnių mokymosi ir elgesio rezultatų;
  - ✓ Teikiu tėvams visapusišką individualią informaciją apie mokinį, jo pasiekimus;
  - ✓ Kartu su tėvais ir mokiniu ieškau būdų, kurie padėtų šalinti mokymosi spragas.
-

Žaidimas „Voro tinklas“

Tėvai ir mokytoja sustoja ratu. Mokytoja meta siūlą kamuoliuką vienam iš tėvų su klausimu: „Kas pasikeitė per tą laiką, kol mes nesimatėme? Kas įdomaus įvyko?“ Šis atsako ir meta kitam. Kai baigiamas „austi“ tinklas, užduodamas klausimas: „Ko palinkėtumėte vienas kitam?“ ir taip tinklas išardomas.

„Kaip aš įsivaizduoju krizę“

Vakar mane barė. Mama. Mane barė, o aš džiaugiausi. Iki šiol apie tai, kad vaikus bara, skaičiau tik knygose. Žinojau, jog bara už šunybes, kiaulystes ir nepaklotas lovas. Pasiutusiai būdavo įdomu, kaip jaučiasi baramas vaikas. Tačiau kad ir kiek stengiausi, nei mama, nei tėtis manęs nebardavo.

Nenešioju šaliko ir pirštinių, tačiau niekam nerūpi, kaip rengiuosi. Nevalgau, tačiau niekas to nepastebi – kasdien pusryčiauju ir vakarieniauju vienas, o valgant savaitgaliais tėtis prie stalo skaito laikraščius, o mama pešiojasi antakius ir lakuojasi nagus. Tyčia gaunu blogus pažymius, tačiau nei mama, nei tėtis į pažymių knygelę nežiūri.

Rytai jie skuba, vakarais grįžta vėlai ir beveik miegodami, savaitgaliais mama visą dieną kalba telefonu, o tėtis skaito žurnalą „Panelė“. Man liepia netrukdyti.

Vakar mama netikėtai grįžo anksčiau. Pasakė, kad nuo šios dienos dirbs mažiau, todėl vakarais grįš anksčiau. Paaiškino, jog tai dėl krizės, kad mes nebegalėsime per atostogas važiuoti į Afriką, o tėtis naują automobilį pirks tik kas penkeri metai.

Sušukau: „Valio!“

Už tai ir gavau barti. Mama kalbėjo piktai (iki šiol su manimi ji beveik nekalbėdavo, tik siųsdavo SMS žinutes, ką turiu padaryti), pasakė, kad esu kvailas, nejautrus ir nesuprantu, jog ateis diena, kai valgysime juodą duoną, agurkus ir gersime pieną.

„Valio“ – norėjau šaukti dar kartą, tačiau taip gražiai barančios mamos nutraukti nesinorėjo. Kaip sakiau, manęs niekada nebarė, tad dabar galėjau pasijausti kaip žmogus. Kaip gerokai paaugęs vaikas. Kaip vaikas, kuriam bus ne gėda pažiūrėti į akis katinams ir tulpėms.

Kodėl šaukiau „Valio“?

Todėl, kad atostogos Afrikoje mane mirtinai užkniso. Ten karšta, mama su tėčiu pykstasi, tėtis geria, mamai skauda galvą, o per Naujuosius metus kaip klounas svečiams turiu vaidinti Afrikos dramblius, kurių niekada nemačiau. Nauji tėčio automobiliai bjauriai atrodo, jų vidus šlykščiai dvokia. Nespėju savo vietelėje ant sėdynės išsėdėti mano užpakaliui tinkančią duobutę, o sėdynės odą iškvėpinti mėgstamu jogurtu, kai turiu lįsti į naują automobilį, neprijaukintą, dvokiantį plastmasėmis ir pernai padvėsusiu šunimi.

Dėl juodos duonos, agurkų ir pieno dar paprasčiau. Mama kažkodėl mano, kad šiuolaikiniai žmonės turi valgyti suvytusias picas, išpampusius mėšainius ir bulves *fri*, o juoda duona ir agurkai ant stalo daro gėdą pasiturinčiai šeimai. O aš prisimenu, kaip seneliai mane vaišindavo juoda duona ir pienu...

Mama pasakė, jog darbo tuoj sumažės ir tėčiui. Pagalvojau, kad tada jis galėtų padėti suklijuoti laivo modelį, kurį jie man padovanojo per gimtadienį. Prieš tris mėnesius bandžiau tėčio paklausti, kaip pritvirtinti stiebus ir kaminus, tačiau jis į mane pažiūrėjo nesuprantančiu žvilgsniu ir įsijungė vieną iš šešių mūsų televizorių.

Klausiate, kodėl šeši televizoriai trims žmonėms? Kartais tėtis žiūri tris televizorius iš karto. Jis sako, kad visi užsiėmę žmonės taip daro, o jo firmoje yra žmogus, kuris vienu metu vairuoja, kalba mobiliuoju telefonu, naršo internetą, mezga pirštinę ir skalbia kojines.

Girdėjau apie tą krizę. Kaimynė skundėsi, kad negalės kas mėnesį pirkti naujo kilimo. Ji nemėgsta siurbti dulkių. Ir mokykloje kalbėjo. Atseit tie, kas mokyklos valgyklos kotletais žaidžia tenisą, nebegaus nemokamų pietų.

O aš nuo vakar vakaro tyliai svajoju, kad tėvai iš neturėjimo ką veikti pamatys, jog esu ir aš. Kad mama pamatys tėtį, o tėtis – pastebės mamą. Kad mama kuo nors pasiskųs ar tėtis paprašys mano pagalbos. Gal aš pasirinku, tačiau vakar man pasirodė, kad mama į mane žiūri liūdnomis akimis. Jeigu taip bus ir toliau, gal kada nors ji man leis ją ir paguosti.

Gal net pasakys: „Man liūdna.“ Man vienam pasakys. Pašnibždomis.

Dar noriu, kad vakarais mane vadintų mažiuku vardu. Dabar mažiukiškai vadina tik vieną dalyką – pinigėlius. Nuo ryto iki vakaro. O kartais net miegodami.

Tikiuosi, kad šeštadieniais pasivaikščioti eisime ne į prekybos centrą, dažniau važiuosime pas senelius, vakarais skaitysime knygas ir suges vaizdo grotuvas.

Kodėl vaizdo grotuvas? Kai gulėjau ligoninėje, mama su tėčiu pasikeisdami mane slaugė, tačiau visą laiką jie kažkam skambindavo, o prieš mano lovą pastatydavo nuolat veikiančią vaizdo grotuvą su šlykščiais, šlykščiais, šlykščiais animaciniais filmais. Dėl to vieną vakarą aš net norėjau numirti.

Noriu, kad mes neturėtume pinigų naujam vaizdo grotuvui.

Dar noriu, kad krizę išgyventume visi: aš, mama, tėtis, pažįstami ir nepažįstami žmonės.

Būtinai ir visi iki vieno.

<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2008-11-21-gendrutis-morkunas-rasinelis-tema-kaip-as-isivaizduoju-krize/8110>

Kalbant apie emocijas...

Gyveno neklaužada berniukas. Tėvai, neapsikentę sūnaus blogu elgesiu, sutarė, kad, kai jis padarys kažką blogai, nueis į sodą ir į jame esantį suoliuką įkals vinį. Gal sūnus pavargs kalti ar susigės? Atėjo diena, kai berniukui vinies nereikėjo įkalti. Bet dabar jis gavo kitą užduotį: „Kai padarysi kažką gero, nueik ir ištrauk įkaltą vinį. Atėjo diena, kai nebeliko įkaltų vinių.

Bet... liko skylės.

Taip ir po blogo žodžio ar poelgio- širdy lieka randai. Tad valdykime emocijas.

Kaip kalbėti, kad tave išgirstų, ir kaip klausytis, kad tau kalbėtų?

Reikia ne tik mokėti kalbėti, bet ir mokėti klausytis.

Kaip kalbėti, kad tave išgirstų, ir kaip klausytis, kad tau kalbėtų?

Šiuo žaidimu galima pasiūlyti tėvams pasitikrinti vieną klausymosi požymį. Už durų paprašoma išeiti 8 žmones.

Mokytoja papasakoja istoriją, o kuris nors vienas iš klasėje esančių tėvų turi atsisėsti į kėdę ir papasakoti tą istoriją vienam atėjusiam žmogui. Kitų užduotis - atidžiai klausytis.

Istorija:

„Vieną rytą berniukas ėjo į mokyklą. Prie mokyklos durų pamatė spalvotą piniginę. Kadangi labai skubėjo į pamokas, įsidėjo piniginę į kuprinę ir atėjęs į klasę pamiršo apie tai pasakyti mokytojai.

Po trijų pamokų mokykloje kažkas pasigedo piniginės. Dėl dažnų vagysčių mokyklos administracija nusprendė patikrinti visų vaikų kuprines. Berniukas, pas kurį rado tą piniginę, buvo apkaltintas vagyste“.

Pakviečiamas vienas iš už durų esančių tėvų. Kėdėje sėdintis papasakoja istoriją. Ją išklauses, papasakoja kitam atėjusiam ir t.t.

Paskutinis istoriją pasakoja visiems.

Mokytoja perskaito tikrąją istoriją.

Įdomu tai, kad kiekvienas būna skirtingai ją interpretavęs.

Tai įvyksta dėl to, kad mąstome nuostatomis, vietoj klausymosi interpretuojame, prikuriame, nepaliekame fakto vieno, o įpiname savo visokių niuansų. Tad, jeigu kažkas kažką pasakoja ir prašo perduoti kitiems, tai tuos faktus reikia fiksuoti, užsirašyti, o geriausia- sukviesti visus dalyvius, nes jie geriausiai gali papasakoti, kas buvo.

Yra toks vienas atsakymas, kaip klausyti, kad mums kalbėtų, ir kaip kalbėti, kad išgirstų-tai kalbėjimas širdimi. „Mažajame prince“ (A.de Sent-Egziuperi) sakoma: „ TAI KAS TIKRA, AKIMI NEMATOMA“.

Ko norėtų mokytojai, kad žinotų tėvai

- ♥ Man labai svarbus jūsų vaikas, bet aš privalau pasirūpinti visais klasės mokiniais.
- ♥ Aš tikėsiu 50 procentų to, ką jūsų vaikas pasakoja nutikus namie, jei jūs tikėsite 50 procentų to, ką jis papasakoja apie mokyklos įvykius.
- ♥ Visada atsiras greičiau mažančių, grakščiau šokančių, dailiau piešančių, muzikalesnių ir t.t. vaikų nei jūsiškis. Leiskite jam būti vaiku- tegu jo gabumai ir talentai vystosi natūraliai. Neperspauskite jo taip, kad jam visiškai pradingtų noras ką nors mokytis.
- ♥ Aš dirbu tam, kad įrodyčiau, jog jūsų vaikui gali pasisekti. Jūsų parama ir padrąšinimas yra labai svarbūs, norint, kad man pasisektų tai pasiekti.
- ♥ Atvykite į klasės tėvų susirinkimus, nesvarbu, ar jūsų vaikas pirmūnas, ar užkietėjęs peštukas. Atvykite ne teisintis, bet pateikti man klausimų.
- ♥ Nepamirškite, kad vaiko pirmieji mokytojai esate jūs. Mandagumo, pagarbos kitiems žmonėms pirmiausia mokote jūs savo pavyzdžiu, reakcija į vaiko elgesį bei veiksmus.
- ♥ Vaiko ugdymas nesibaigia su mokslo metais ar vasaros pradžia.
- ♥ Įsitikinkite, kad jūsų vaikas dėvi tinkamus drabužius. Tai, kas tinka šventiniam vakarėliui ar diskotekai, ne visada patogu per pamokas. Beje, turėkite omenyje, jog drabužiai, aksesuarai ar šukuosena, kuriais jūsų vaikas išeina į mokyklą, nebūtinai yra tie patys, kuriais jis pasiekia mokyklą.
- ♥ Vaikai nėra tobuli. Aš nesitikiu, kad jūsiškis per mano pamokas bus tobulas, ir jums nederėtų tikėtis, kad jis bus tobulas namuose.
- ♥ Perskaitykite visus įrašus elektroniniame dienyne, bendravimo sąsiuvinyje bei kitą jums siunčiamą informaciją iš mokyklos.

Vakarykščiai dvejetukininkai- šiandienos genijai?

Statistikos duomenimis, kas šešioliktas moksleivis baigia mokyklą su pagyrimu ar medaliu. Tačiau geri pažymiai mokykloje ir raudonas universiteto diplomas dar nėra gyvenimiškos sėkmės garantas. Dažnai būtent buvę dvejetukininkai tampa klestinčiais verslininkais, žinomais sportininkais, gauna Nobelio premijas.

Pasigilinkime, kaip tai įvyksta? Kaip rasti savo pašaukimą? Ar užtenka gerai mokytis mokykloje, įstoti į prestižinį universitetą, vėliau užtikrintai kilti karjeros laiptais?

Būtent tai Evelinai kalė į galvą mama nuo pat pirmos klasės. Mergaitė gerai mokėsi, uoliai kaldavo nemėgstamas chemiją ir fiziką, „užsidirbo“ puikų atestatą. Nors dar nuo vaikystės svajojo būti kirpėja, o šukuosenų meistrei tikslieji mokslai lyg ir nereikalingi. Tačiau mama manė, kad tai nerimta profesija, todėl Evelina ruošėsi stoti studijuoti teisę. Turėdama aukso medalį, lengvai įstojo į universitetą, po kelerių metų gavo diplomą. Bet karjera nesusiklostė taip, kaip buvo tikėtasi. Nuobodus notaro padėjėjos darbas neatnešė nei didelio pelno, nei pasitenkinimo.

Ir štai kartą Evelina prekybos centre sutiko savo buvusį bendraklasį Romą, kuris mokydamasis mokykloje pasižymėjo tik tuo, kad nuolat gaudavo dvejetus ir vienetus, o per pamokas, vietoj to, kad klausytųsi mokytojo, piešdavo mašinėles. Pabendravus su juo, Evelinai visai nukrito ūpas. Romas baigė profesinę mokyklą, tapo paprastu automechaniku. Autoservise, kur jis pradėjo dirbti, jį labai vertino – niekas taip greitai nesugebėjo rasti gedimo. Netrukus vaikas atidarė nuosavą autoservisą, tapo klestinčiu verslininku, turėjo gerą butą, namą užmiestyje, prabangią mašiną. Kaip tai įvyko? Juk Evelina, protinga mergaitė, turinti gerą išsilavinimą, bet ji nepasiekė nieko, kuo galima būtų didžiulotis. O Romas, buvęs dvejetukininkas ir padauža, tapo klestinčiu verslininku. Jo didžiausias pasiekimas - ne pajamos, o tai, kad jis dirba mėgstamą darbą.

Pirmūnai ir dvejetukininkai pasižymi skirtingu požiūriu į gyvenimą. Daugelis pirmūnų gerai mokosi, nes taip reikia, taip teisinga. Jie mokosi gramatikos, „kala“ teoremas, puikiai atsakinėja prie lentos. Dvejetukininkai tuo tarpu svarsto, nuo ko nusirašyti namų darbus ir kokią „špargalkę“ pasidaryti kontroliniam darbui. Tipiškas pirmūnas iškala viską, ko reikalauja programa. Dvejetukininkas nepaiso taisyklių ir įsimena tik tai, kas jam iš tikrųjų įdomu. Tačiau reikėtų būti objektyviems – dauguma talentingų vadovų, perspektyvių bankininkų, finansininkų – buvę pirmūnai. Paprasčiausiai todėl, kad buvę pirmūnai nemoka dirbti blogai. Ir teisybės dėlei reikėtų paminėti, kad toli gražu ne visi dvejetukininkai pasiekė kokių nors aukštumų.

Prisiminkite savo klasę. Kiekvienas iš mūsų galėtų pateikti pavyzdį, kai buvusi pirmūnė, mokyklos pasididžiavimas, aktyvistė, sportininkė ir komjaunolė, apie 30-uosius metus apsikrovė šeima ir vaikais, dirba sanitarė ligoninėje ar telefonų pardavėja. O chuliganas, nuo kurio išdaigų kentėjo visi mokytojai, kurio gebėjimai buvo nurašyti jau penktoje klasėje, trisdešimties metų jau buvo uždirbęs savo pirmą (antrą, penktą) milijoną. Pažįstama situacija, tiesa? Suaugusio pirmūno paklausus, kas tu, jis atsakys - „sistemų administratorius“. Dvejetukininkas į šį klausimą atsakys - „Antanas“. Tie, kuriems nesisėkė mokykloje, anksti supranta, kad gyvenime verta pasikliauti tik savimi, jie nuosekliai ieško savo vietos gyvenime, būtent – ieško, o ne eina kažkieno seniai pramintu taku, kaip dešimtukininkai.

Žymūs žmonės – genialūs dvejetukininkai Egzistuoja teorija, kad daugelio dvejetukininkų kūrybinės galimybės viršija intelekto lygį. Ir yra nemažai jų patvirtinančių įrodymų. Čarlzas Darvinas, evoliucijos teorijos pagrindėjas, mokykloje mokėsi labai vidutiniškai. Nors tėvui gydytojui reikalaujant tapo medicinos studentu, didelio pasisekimo šioje srityje nesulaukė. O vaikiškas pomėgis rinkti vabalus laikui bėgant atnešė jam pasaulinę šlovę. Bilas Geitsas, Microsoft įkūrėjas, vienas turtingiausių planetos žmonių, mokykloje taip pat nepasizymėjo geru mokymusi. Jam nesisekė gramatika ir kiti, jo manymu, nuobodūs dalykai. Pradinėje mokykloje mažojo Geitso elgesys kėlė tiek problemų, kad jis net buvo nukreiptas pas psichiatrą. Vėliau Bilas Geitsas prisipažino, kad buvo tiesiog pamišęs dėl kompiuterių, praleisdavo pamokas, galėjo likti kompiuterių klasėje visą naktį. Jo mama, pavargusi nuo nesibaigiančių iškvietimų pas direktorių, sudarė su nevykusiū sūneliu visiškai nepedagogišką sutartį – už kiekvieną gerą pažymį jam duodavo pinigų. Gali būti, kad aistringas užsiėmimas įdomia veikla ir anksti išugdytas supratimas, kad pastangos turi būti atlygintos, leido Bilui Geitsui tapti pačiu žymiausiu vadovu pasaulyje. Kventin'ui Tarantino visiškai nepatiko tai, ko jis mokėsi privačioje mokamoje krikščioniškoje mokykloje, todėl jis pradėjo nuolat praleisti pamokas. Namuose berniukas daugiausia laiko leisdavo vienas, nes jo tėvai buvo išsiskyrę, motina negalėjo jam skirti daug dėmesio. Mylimiausia laisvalaikio pramoga jam tapo kinas – jis be perstojo žiūrėjo televizorių – serialus, kovinius filmus, pigias melodramas – jam viskas patiko. Mokykloje jam buvo nustatytas hiperaktyvumas, paskirti vaistai pernelyg „iniciatyvaus“ paauglio ramimui. Tarp kitko, Kventinas neilgai kankino mokytojus savo buvimu – galų gale metė mokyklą ir užsirašė į aktorių kursus. Pinigų kursams užsidirbdavo pats – įsidarbino bilietų kontrolieriumi porno kinoteatre. Ilgainiui jaunuolis sulaukė sėkmės, pasiekė pripažinimą, šlovę – nepaisant to, kad mokykloje bėgdavo iš pamokų, mėgdavo ginčytis ir maivytis. Angelina Jolie, talentinga aktorė, daugiavaikė mama ir pritrenkiančiai graži moteris, mokykloje kėlė siaubą net labiausiai patyrusiems pedagogams. Jau šešerių pareiškusi, kad nori būti kapinių direktore, visą piešimo sąsiuvinį pripiešė įvairiausių karstų. Mokėsi ji labai prastai, klasėje ją laikė nenormalia, bet mergaitei mažai tai rūpėjo. Galiausiai ją paskyrė į specialią vaikų, kuriems reikalinga psichoterapeuto pagalba, grupę, o baigus mokyklą jos charakteristikoje puikavosi įrašas: „Nesivaldanti, linkusi į sociopatijas“. Romanas Abramovičius, vienas iš turtingiausių pasaulio žmonių, vos ne vos baigė mokyklą ir iškart pateko į armiją. Prieš paleidžiant į atsargą būrys, kuriame tarnavo Abramovičius, gavo užduotį iškirsti nemažą gabalą miško. Eilinis Abramovičius padalino mišką kvadratais, juos pardavė kaimyninio kaimo valstiečiams nusipjauti malkoms ir gautus pinigus padalino kariams. Baigęs tarnybą, Romanas Abramovičius mėgino įgyti aukštąjį išsilavinimą, bet veltui – nė vienas bandymas įstoti į aukštąją mokyklą nebuvo sėkmingas. Oficialioje Abramovičiaus biografijoje nurodoma, kad jis baigė Maskvos valstybinę

teisės akademiją tik 2001 metais. Nikolajus Gogolis nuolat gaudavo dvejetus už rašinėlius, D. Mendelejevas, periodinės lentelės atradėjas, bandydamas įstoti į Medicinos – chirurgijos akademiją keletą kartų neišlaikė chemijos egzamino. A. Čechovas dukart liko antriems metams, nes jam nesisekė humanitariniai mokslai.

„Genialių dvejetukininkų“ sąrašas ne toks jau trumpas, kaip atrodo. Egzistuoja paprasčiausia tiesa – vien tik gabumai ir aukštas intelektas nėra didesnis privalumas negu aukštas ūgis, gražios akys ar garbanoti plaukai. Žmogaus gabumai dar neatspindi jo galimybių.

Jei vaikas turi fenomenalią atmintį, tai, be abejo, gabumas. Bet jeigu mokinys priprato pasikliauti tik atmintimi, jis nepasieks nieko - reikia sugebėti ir galvoti bei analizuoti, ne tik įsiminti medžiagą. Žmogaus galimybės –tai savais gabumais pagrįsti pasiekimai. Pavyzdžiui, sugebėjimas gražiai dainuoti dėl įgimto stipraus balso. Ar fiziškai stipraus berniuko gebėjimas gerai žaisti futbolą, išugdytas sporto mokykloje. Nereikėtų stengtis gauti gerus pažymius tik dėl gražaus atestato ar diplomo, reikia mokytis tam, kad lavintumeisi, niekada nereikėtų pamiršti savęs, savo interesų. Šis patarimas tinka ir baigusiems mokyklą žmonėms. Juk dauguma darbo vietą renkasi pagal tokius kriterijus, kaip kompanijos prestižas, jos žinomumas, gražiai skambantis pareigų pavadinimas. (Parengta pagal internetinę medžiagą)

PABAIGAI

„Mokytojas savo asmeniniu pavyzdžiu moko mokinių tėvus būti tėvais, dalinasi patyrimais, sunkumais ir jų galimais sprendimo būdais.

Todėl mokytojas bendrauja su tėvais kaip su sau lygiais, tik atsakomybės prisiima daug daugiau.

Mokytojas kviečia tėvus susėsti į diskusinius ratus. Mokytojas pats mokosi diskutuoti, o vaikai ir tėvai yra jo mokymosi priemonės.

Mokytojas vengia direktyvumo, autoritarizmo.

Pasibaigus dienai ar pamokai, mokytojas ne tik primena vaikams, kad jie turi susitvarkyti, bet ir padėkoja, kad jie buvo kartu.

„Ačiū, kad buvai mano pamokoje.

Kaip smagu, kad atėjai.

Vakar tavęs nebuvo ir aš negalėjau vesti ypatingos pamokos, kurią paskyriau tau.

Lauksiu tavęs rytoj.

Pailsėk namuose ir pasiilk manęs.“

Tai tas eliksyras, kuris vaikus pririša prie mokyklos.

Vaikus traukia šviesa.

Ar ji yra mokyklose, priklauso nuo mokytojų.

Ar ji yra mokytojo viduje, priklauso nuo jo paties.“

/Šalva Amonašvilis. 2013. Gruzija, Tbilisis./

Literatūra

1. Banytė, V. 2013. *Vargas su...tėvais* iš „Artuma“ (nr.9) [interaktyvus]. Kaunas: „Artuma“ (žiūrėta 2017 m. kovo 12 d.) Prieiga per internetą: <http://www.artuma.lt/archyvas/artuma/2013-rugsejis>
2. Dapkienė, S. 2002. *Klasės auklėtojas ir tėvai – partneriai*. Šiauliai: „Litera“.
3. Dapkienė, S. 2002. *Klasės auklėtojo vaidmuo kuriant mokinių ir tėvų bendruomenę/ Socialinis ugdymas: mokyklos ir šeimos bendradarbiavimas II*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla. Psl. 61-67.
4. Gedvilienė, G. ir kt. 2008. *Ko reikia šiuolaikiniam mokytojui? Aktualus mokytojų kvalifikacijos tobulinimo turinys./Mokomoji knyga mokytojams*. Vilnius: „Lodvila“. 174p. ISBN 978-9955-9924-2-4
5. Gradaitė, S. 2007. *Kaip padėti vaikui mokytis? (interaktyvus)* iš delfi.lt (žiūrėta 2017 m. balandžio 3d).Prieiga per internetą: http://www.delfi.lt/gyvenimas/namai_ir_seima/kaip-padeti-vaikui-mokytis.d?id=14890968
6. Gray J. 2001. *Vaikai kilę iš dangaus*. Vilnius: „Alma littera“. 336p. ISBN 9789955382171
7. LR Švietimo ir mokslo ministerija, 2003. *Klasės auklėtojo atmintinė*. Vilnius: UAB „Sapnų sala“.
8. *Nuotolinio mokymo centras* [interaktyvus] 2017. Vilnius: VšĮ „Švietimo tinklas“. (žiūrėta 2017m. balandžio 5 d.) Prieiga per internetą: www.mokymai.tinklas.lt
9. Pališkienė M. 2002. *Bendravimas su tėvais* iš „Žvirblių takas“ (nr. 4), 2002. Vilnius: „Gimtasis žodis“.
10. Paterson K. 2002. *Pasiruošk... Dėmesio... Mokyk!* Vilnius: „Tyto alba“. 117p.
11. Povilaitis, R., Jasiulionė, J.S. 2008. *Moku bendrauti be patyčių/ Rekomendacijos vaikams ir paaugliams* [interaktyvus]. Vilnius: ŠCA (žiūrėta 2017 m. kovo 12 d.) Prieiga per internetą: http://vaikulinija.lt/media/filer_public/57/4a/574a6c07-6dd0-4dea-8f4d-69d42b313fc5/7_moku_bendrauti_be_patyciu.pdf
12. Rogge J.-U. 2005. *Tėvai nustato ribas*. Vilnius: „Alma littera“. 271p. ISBN 9955087935
13. Savaikaitienė, J., Stankevičienė, L., Ragelienė, S. 2011. *Mokinio, turinčio ugdymosi sunkumų, pažinimas/ Metodinė priemonė*. Marijampolė: „Idėjų dirbtuvės“. 381p. ISBN 978-609-8121-16-2
14. Slušnys, L., Šukytė, D. 2016. *Ką gali mokytojas*. Vilnius: „Tyto alba“. 264psl. ISBN 9786094661600
15. Styles D. 2002. *Klasės susirinkimai*, Vilnius: „Tyto alba“. 144p. ISBN 9789986162704

16. Vanagienė, E. 2005. *Klasės vadovo užrašai*, Šiauliai: „Lucilijus“. 80psl.
17. Vasiliauskaitė, Z. 2013. *Šiandieninės vaikų ugdymo grimasos* iš „Artuma“ (nr.9) [interaktyvus]. Kaunas: „Artuma“ (žiūrėta 2017 m. kovo 12 d.) Prieiga per internetą: <http://www.artuma.lt/archyvas/artuma/2013-rugsejis>
18. Žaluda, S. 2008. *Pozityviojo auklėjimo link* iš „Žvirblių takas (nr.3), 2008. Vilnius: „Gimtas žodis“.
19. Žurnalas „Tavo vaikas“ [interaktyvus] 2013-2016. (žiūrėta 2017 m. sausio 18 d.) Prieiga per internetą: <http://www.tavovaikas.lt/mokinys/>